

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
20. MAR.
1991

Letnik XLV.
Štev. 13. (2595)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Paul Kiss

Ljudska stranka: nov odnos do narodnostnih skupnosti!

Avstrijska ljudska stranka išče nov odnos do problematike narodnostnih skupnosti v Avstriji. Dokaz za spremembo v gledanju oz. ocenjevanju tega vprašanja je bilo imenovanje gradiščanskega poslanca Paula Kissa za njenega zastopnika za narodnostne skupnosti v avstrijskem parlamentu.

V obširnem razgovoru za naš list, ki ga objavljamo na 3. in 4. strani današnje izdaje, prvi zastopnik manjšin pri ÖVP napoveduje bistvene spremembe v manjšinski politiki ÖVP, ki bodo razvidne iz tako imeno-

vanega „pozicijskega papirja“ stranke, ki bo javnosti predstavljen še pred poletjem.

Ta papir naj bi – po mnenju poslanca Kissa – v veliki meri upošteval ne le skoraj dramatičen položaj avstrijskih narodnostnih skupnosti, kot ga ocenjuje poročilo avstrijske rektorske konference, marveč tudi prevzel bistvena priporočila te strokovne skupine za zadovoljivo reševanje manjšinske problematike v Avstriji v korist narodnostnih skupnosti.

(Dalje na 6. strani)

Dr. Vranitzky: „Brošura v okviru tega, kar je bilo zmenjeno!“

Zvezni kancler dr. Franz Vranitzky (na sliki z glavnim urednikom SV Ivanom Lukanom in dr. Michaelom Außerwinklerjem) je na tiskovni konferenci v Celovcu podprl izdajo posebne številke našega lista, v kateri smo prebivalstvo Celovca informirali o možnosti prijave k dvojezičnemu pouku.

Haider ni uspel – zadosti otrok za obe šoli v Celovcu!

Nezdržen izpad koroškega deželnega glavarja Haiderja ob pomoči predsednika deželnega šolskega sveta Reinprechta v zvezi s pravico do prijave otrok k dvojezičnemu pouku na javnih ljudskih in glavnih šolah izven doslej veljavnostnega območja manjšinskošolskega zakona v Celovcu ni uspel. Starši se niso pustili ustraševati, tako da je kljub ukazu, da ravnateljji smejo vpisati k dvojezičnemu elementarnemu pouku v Celovcu samo

tiste otroke, katerih starši se ob prijavi priznajo za pripadnike slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, za šolsko leto 1991/92 k dvojezičnemu pouku skoraj še enkrat toliko prijav, kot to za ustanovitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu zahteva manjšinskošolski zakon. S privatno šolo Mohorjeve je tako zadosti otrok za obe dvejezični ljudski šoli v glavnem mestu Koroške, saj je bilo samo za javno ljudstvo šolo 29 prijav!

Toda, je javna dvojezična ljudska šola v Celovcu kljub očitno zadostnemu številu prijav že dokončno zagotovljena? Haider je na tiskovni konferenci, ki jo je pretekli petek sklical zaradi informacijske kampanje oddelka za šolstvo pri deželni vladi ter posebne številke Slovenskega vestnika v korist dvo- in večjezičnosti, napovedal, da bo manjšinskošolski zakon izpolnjen „do pike in vejice“, in s temi besedami napovedal analizo,

če so starši, ki so otroke prijavi k dvojezičnemu pouku, tudi res pripadniki slovenske narodnostne skupnosti. Pri tem se je skliceval na 7. člen Avstrijske državne pogodbe, po katerem naj bi imeli pravico do dvojezičnega pouka le pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ne pa tudi drugi...

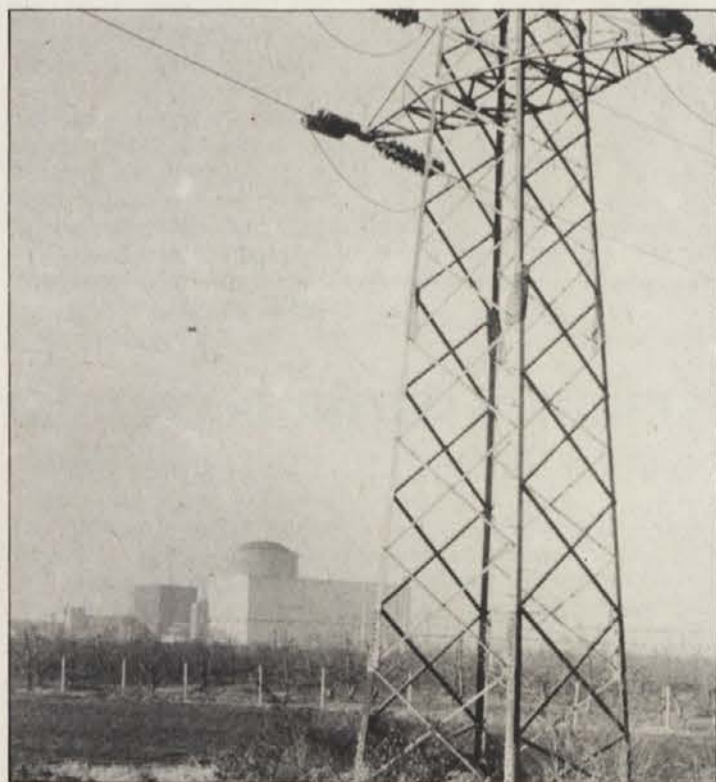
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je v izjavi za tisk te Haiderjeve izpade (Dalje na 2. strani)

Parlamentarci iz Slovenije na Koroškem

Včeraj se je na Koroškem mudila visoka delegacija slovenskega parlamenta. Za srečanje so se dogovorili ob obisku predsednice koroškega deželnega zbora Kõvarijske januarja letos v Ljubljani. Delegacijo je vodil predsednik skupščine dr. France Bučar, v njej pa so še bili podpredsednik Vitodrag Pukl, Mihaela Logar ter predsednik za mladinska vprašanja Borut Pahor. Goste iz Slovenije je spremljal generalni konzul SFRJ v Celovcu Marjan Majcen. Delegacija se je pogovarjala z vsemi tremi predsedniki koroške deželne vlade, predsedniki klubov ter člani koroške deželne vlade na čelu z deželnim glavarjem Haiderjem.

V nedeljo drugi krog volitev!

Prihodnjo nedeljo, 24. marca, bodo občani v 36 občinah na Koroškem v drugem krogu volitev odločali o novih županih oz. županjah. Poleg Celovca, kjer pričakujejo tesen izid med Guggenbergerjem in Ausserwinklerjem, bodo na dvojezičnem ozemlju volili v občinah Pliberk (Grile – Kristan), na Djekšah (Travnik – Polebnig), v Škofičah (Bürger – Happe), v Rožeku (Pekastnik – Mitsche), v Vernberku (Arneitz – Matschek), v Straji vasi (Tschikof – Schaubach) in na Ziljski Bistrici (Wiesfleker – Mörtl). Kot v prvem krogu je tudi v nedeljo volilna udeležba obvezna.

Za postopno zaprtje jedrske elektrarne v Krškem oz. prestrukturiranje energetskih virov v Sloveniji je le težko zagotoviti denar.

JE Krško: Avstrija je vendar odobrila finančno podporo!

Za postopno zaprtje jedrske elektrarne v Krškem oz. za izdelavo koncepta za prestrukturiranje energetskih virov v Sloveniji je očitno le zelo težko najti denar: to velja tako za Slovenijo, kjer v ta namen – kot smo že poročali – v proračunu, ki je pod močnim pritiskom, ni predvidenega niti dinarja, kot tudi za Avstrijo, ki se je šele po dolгих razpravah dokopala do sklepa, da v ta namen prispeva finančno pomoč v višini 45 milijonov šilingov.

V proračunskem in trgovinskem odboru avstrijskega parlamenta je bil namreč predlog, da bi Avstrija iz letošnjega zveznega proračuna

Sloveniji pomagala s 45 milijoni šilini, najprej odklonjen. Posebni pododbor je šele potem sklenil pomoč in dal „zeleno luč“ za izdelavo koncepta za prestrukturiranje energetskih virov, na osnovi katerega naj bi se potem tudi uresničilo postopno zaprtje jedrske elektrarne v Krškem.

Zelena alternativa Avstrije in Koroške je začetno odklonilno stališče obeh parlamentarnih odborov ocenila kot žalitev protijedrskih gibanj tako v Avstriji kot v Sloveniji, govornik iniciative „Alpe-Jadran brez jedrskih naprav“ Josef Mandl pa je napovedal (Dalje na 2. strani)

Haiderjeva kampanja ni uspela

(nadaljevanje s 1. strani)

odločno zavrnila. Tajnik dr. Marjan Sturm je v zvezi s tem poudaril, da so take izjave v nasprotju z odločitvijo ustavnega sodišča. Po zakonu za narodne skupnosti je priznavanje k manjšini svobodno, po manjšinskošolskem zakonu pa je za prijavo k dvojezičnemu pouku odločilna edino volja staršev. Pripadnost k narodnostni skupnosti pa da je prepovedano preverjati.

„V času evropske integracije, dvo- in večjezičnosti, inter- in multikulturnega razvoja se Haider in Reinprecht zavzemata za omejeno nacionalistično politiko“, je poudarjeno v izjavi tajnika ZSO, ki je staršem, ki so preteklo soboto v Celovcu prija-

vili svoje otroke k dvojezičnemu pouku in ki jih morda čakajo težave, ponudila pravno pomoč.

Proti nezaslišanemu nastopu Haiderja in Reinprehta na petkovi tiskovni konferenci so ostro protestirali tudi skupnost staršev za dvojezično ljudsko šolo v Celovcu, referent za šolstvo pri koroški deželni vladi, deželni svetnik Herbert Schiller, ki je prav tako ostro zavrnil vse polemične očitke na njegov račun in poudaril, da je njegov urad informiral starše natančno po zakonu, ter tudi Zelena alternativa tako na koroški kot tudi na zvezni ravni.

Tudi zveza socialističnih učiteljev v tiskovni izjavi odločno zavrača Haiderjevo zahtevo po priznavanju izjavi

k slovenski narodnostni skupnosti ob prijavi otroka in poudarja, da koroški učitelji ne bodo sodelovali pri ugotavljanju narodnostne pripadnosti otrok, staršev in njenih prednikov. V vseh protestnih tiskovnih izjavah je tudi rečeno, da je koroški deželni glavar očitno prespal evropski razvoj na tem področju.

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ pa Haiderjev in Reinprechtov nastop ocenjuje kot „zares edinstven“: zvezni in deželni zakonodajalec s privolitvijo FPÖ koroški mladini omogočita, da se prostovoljno nauči drugega deželnega jezika in jezika sosedov, koroški deželni glavar pa poskusi vse, da bi ljudi odvrnil od možnosti, ki jo daje država. S takim stališčem Haider omejuje pravice nemško govorečih Korošcev, je rečeno v tiskovni izjavi. Strokovno združenje dvojezičnih učiteljev pa v tiskovni izjavi poudarja, da prijava k dvojezičnemu pouku še zdaleč ne pomeni priznavanje k tej ali drugi narodnostni skupnosti, saj vsak, ki se na Koroškem uči italijansko, tudi ni avtomatično Italijan. To naj velja tudi za slovenščino.

Poleg na javno dvojezično ljudsko šolo so se nemškonaacionalni krogi na Koroškem pretekli teden spravili tudi na slovensko gimnazijo in na novo dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu. Po poročilih koroških medijev se je predsednik Heimatdiensta Feldner na diskusijskem večeru z deželnim glavarjem Haiderjem pritožil, da ti dve srednješolski ustanovi obiskuje vse več dijakov iz Slovenije in to – kot je pisalo v časopisu – na račun koroških davkoplačevalcev...

Tako ravnateljstvo slovenske gimnazije kot dvojezične trgovske akademije ter združenji staršev na obeh šolah so take neresnične trditve odločno zavrnil. Javno dvojezično trgovsko akademijo ne obiskuje niti en dijak oz. dijakinja iz Slovenije, slovenska gimnazija pa je edina srednja šola na Koroškem, ki mora za sprejem dijaka, tujega državljanca, pridobiti privoljenje šolskih oblasti.

Krško: Avstrija bo vendar pomagala!

(Nadaljevanje s 1. strani)

ostrejšje protestne akcije, med drugim nenasilno cestno blokado prihodnji ponedeljek pred JE v Krškem.

Tudi Mlada KEL je odločitev obeh odborov ostro kritizirala in menila, da je zvezni vladi varnost koroškega prebivalstva očitno deseta briga ter da vidi samo nevarnost jedrskih elektrarn v ČSFR.

Koroški socialisti pa so v koroškem deželnem zboru vložili predlog, s katerim

Predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan je najvišjim predstavnikom avstrijske države na Dunaju (na sliki s kanclerjem Vranitzkyjem) razložil stališče Republike Slovenije o jugoslovanski krizi ter podčrtal težnje Slovenije po združitvi od Jugoslavije.

Avstrija in Zapad še verjameta v Jugoslavijo!

Tako avstrijska diplomacija kot Evropski parlament ter tudi Združene države Amerike še vedno verjamejo v ohranitev Jugoslavije kot države in so se bolj ali manj izrekli proti njenemu razpadu. To je prišlo do izraza ob obisku predsednika predsedstva Slovenije Milana Kučana pri avstrijskem kanclerju Vranitzkem in šefu avstrijske diplomacije Mocku in tudi po zadnjem zasedanju Evropskega parlamenta pretekli teden v Strasbourgu.

Evropski parlament je na tem zasedanju sicer priznal republikam in pokrajinam v Jugoslaviji pravico „da na miren in demokratičen način same odločajo o svoji prihodnosti, vendar v okviru priznanih mednarodnih in notranjih meja“. Evropski parlament je zato tudi vse stranke in republike v Jugoslaviji pozval, naj podprejo gospodarske reforme zvezne vlade, ostro pa je obsodil poseg vojske na Hrvaškem in ob demonstracijah v Beogradu.

V razpravi o resoluciji o Jugoslaviji, ki govori o enotnosti in ozemeljski celovitosti države ter sprejetju nove ustave, pa so poslanci menili, da ni možen razcep med jugoslovanskim prebivalstvom. Razpad Jugoslavije na več delov pa bi bil v nasprotju s

Pariško listino in bi lahko ogrozil mir in stabilnost na Balkanu.

Avstrijski zvezni kancler dr. Vranitzky pa je po razgovoru s predsednikom predsedstva Slovenije Kučanom na Dunaju in na tiskovni konferenci v ponedeljek v Celovcu dejal, da Avstrija spremlja reforme in spremembe znotraj Jugoslavije in da jih ocenjuje kot politične.

Zunanji minister dr. Mock pa je glede avstrijskega uradnega priznanja Slovenije kot suverene države poudaril, da je dejstvo, da Jugoslavija obstaja, ter da je pogovorni partner Dunaja tudi Beograd. Avstrija bo sicer podprla proces demokratizacije v Sloveniji in na Hrvaškem, toda pogoji za njuno priznanje kot suvereni državi v obeh republikah še niso izpolnjeni. Izrekel pa se je za hitro reagiranje, če bi se zadeve bistveno spremenile. Podobno se je izrazil tudi predsednik avstrijskega parlamenta dr. Fischer, na katerega povabilo se je Kučan mudil na obisku na Dunaju.

Vodja slovenskega biroja v ZDA dr. Peter Millonig pa je v razgovoru za avstrijski radio menil, da tudi v State Departmentu še upajo, da bo Jugoslavija – čeprav v nekoliko spremenjeni notranji in zunanji ureditvi – obstajala dalje.

Informacijska kampanja Društva ABCČ oz. Slovenskega vestnika vsem 43.000 gospodinjstvom v Celovcu, s katero je bila Celovčanom pojasnjena možnost prijave k dvojezičnemu pouku, ki bo mogoč od letošnje jeseni dalje tudi izven dvojezičnega območja, je povzročila hudo kri.

Deželni glavar Haider je z vso vehemenco napadel ZSO, ki je društvu ABCČ dala na voljo svoje glasilo, Slovenski vestnik, in mu s tem omogočila cenejšo pošiljko.

Kaj se skriva za tem napadom?

Na eni strani prav gotovo volilni boj, na drugi pa predvsem strah pred tem, da ne bilo bilo preveč prijav k dvojezičnemu pouku.

Dejstvo je, da so v Celovcu k dvojezičnemu pouku v javnih dvojezičnih šolah prijavi svoje otroke tudi nemško govoreči. Ne iz narodnostnih razlogov, temveč iz razlogov odprtosti, povezovanja v prostoru Alpe-Jadran in še česa.

Tak razvoj je nacionalistom seveda trn v peti, saj se prizadevajo za etnično polarizacijo, za čim večjo ločitev manjšine in narodne skupnosti od večine. So proti koncepciji, po kateri naj bi moderen Evropejec poleg materinščine in enega svetovnega jezika obvladal tudi jezik naroda sosedu. So proti interkulturnemu učenju.

V zadevi javne dvojezične ljudske šole v Celovcu se jasno kaže, da Haider v resnici diskriminira tudi nemško govoreče, ki se v smislu modernih evropskih integracijskih trendov želijo naučiti tudi jezika naroda sosedu.

Tega naj se zavedajo tudi tisti, ki so v preteklih mesecih iz zelo kratkovidnih interesov začeli „flirt“ s Haiderjem. Neki anonimni „občinski odbornik EL“, preveč strahopeten, da bi se podpisal, in zaradi tega je utemeljen sum, da ga v resnici

KOMENTAR

dr. MARJANA STURMA

TRN V PETI

sploh ni, me je v prejšnji številki „nt“ kritiziral zaradi mojega stališča do občinskih volitev. Nadebudni anonimnež je očitno prebral (a ni razumel!) moja izvajanja v sklopu programske diskusije ZSO.

Predlagam mu, da v luči Haiderjevih napadov na javno dvojezično šolo v Celovcu še enkrat prebere moja izhodišča za nov narodnostni program. Morda mu bo pomagalo.

Koroški Slovenci moramo diskutirati predvsem na osnovi argumentov, ne pa iracionalno. To je bilo vedno značilno za nacionaliste. Pri tem pa gre tudi za odnos do lastnega jezika.

Enotna lista Celovec, za katero je kandidiralo osem akademsko izobraženih, med njimi štirje profesorji slovenščine na Zvezni gimnaziji za Slovence, je na primer izdala volilni list, na katerem je slovenščina prava spakedranščina. Toda tega nadebudni anonimnež najbrž še opazil ni, ker očitno misli, da morajo vsi koroški Slovenci voliti eno stranko. V Sloveniji so to imeli do leta 1990, in to danes imenujejo enoumje.

Da ne bo nespornost: EL-liste oz. Volilne skupnosti v posameznih občinah niso nacionalne liste, temveč ponekod edina alternativa. Kljub temu perspektiva teh list ni v nacionalni ožini, temveč v iskanju zaveznitva tudi z nemško govorečimi.

DAS AKTUELLE INTERVIEW

mit ÖVP-Nationalratsabgeordneten Paul Kiss

„Vom Idealstatus noch Lichtjahre entfernt...“

Herr Abgeordneter, die Parteien in Österreich entdecken nunmehr die ethnischen Minderheiten bzw. Volksgruppen. Den Anfang machte die Grüne Alternative, mit Ihrer Person hat nun auch die Volkspartei einen Volksgruppensprecher der Öffentlichkeit präsentiert. Waren Sie innerhalb der ÖVP-Parlamentsriege der einzige Kandidat für diese Funktion oder hatten Sie noch einen Konkurrenten?

Ich verschweige mich nicht gerne zu Fakten, darum auch ein klares Ja zum zweiten Teil Ihrer Frage. Es hat einen zweiten Kandidaten für den neuen ÖVP-Volksgruppensprecher gegeben, nämlich den Vorsitzenden der Österreichischen Rektorenkonferenz Christian Brünner. Warum die Entscheidung dann zu meinen Gunsten ausgefallen ist, weiß ich nicht. Ich war bei dieser Sitzung in Maria Plain nicht dabei.

Sie kommen aus einem Bundesland bzw. einer Gemeinde, in welchem bzw. in welcher sogar mehrere Volksgruppen leben. Glauben Sie die Voraussetzungen für diese neue Aufgabenstellung, die doch mit sehr viel Verantwortung verbunden ist, zu haben?

Modellhaft führe ich für mein Verständnis in Volksgruppenangelegenheiten immer das Zusammenleben der Menschen in meiner Stadtgemeinde Oberpullendorf an. Meiner Stadtgemeinde deswegen, weil ich 13 Jahre lang als Bürgermeister ihr Äußeres und Inneres entscheidend mitprägen durfte.

Modell Oberpullendorf

In meiner Heimatgemeinde leben gleichsam symbiotisch deutschsprachige Österreicher (60 Prozent) mit ungarisch- (30 Prozent) und kroatischsprachigen (10 Prozent) Bürgern zusammen. Geprägt ist dieses Zusammenleben von einem hohen Maß an Toleranz, von einem Klima des gegenseitigen Verständnisses und getragen von der Idee, gemeinsam am Bild der Gemeinde zu bauen. Es gibt keine Ressentiments, wir verstehen einander, und es

sind nicht nur die Sonntagsreden gewesen, die in Sachen Volksgruppenthematik bei uns in Oberpullendorf zum Durchbruch gekommen sind. Wir haben an konkreten Beispielen ernsthaft bewiesen, daß es uns um die Volksgruppen ernst ist.

Können Sie uns konkrete Beispiele nennen?

Ich erachte die grundsätzlichen verfassungsrechtlichen, gesetzlichen Bestimmungen wie das Bundesverfassungsgesetz, Artikel 8, und den Staatsvertrag, Artikel 7, als Selbstverständlichkeit. Mir fehlen jedoch nach wie vor in den einzelnen Bundesländern die entsprechenden landesgesetzlichen Bestimmungen die alles das exekutieren, was die Bundesverfassung und was der Staatsvertrag vorgibt. Das ist derzeit alles nur Papier.

Trotzdem zwei Beispiele aus der Praxis. Auf meine Initiative hat der Gemeinderat in Oberpullendorf beschlossenen, mehrsprachige Ortstafeln aufzustellen, nur liegt dieser Antrag seit Jahren im Hauptausschuß des Nationalrates – wie ich meine unbehandelt.

Das zweite Beispiel: Wir Oberpullendorfer haben mit einer Selbstverständlichkeit begonnen, daß die Kinder schon im Kindergarten, also mit dem ersten Schritt des Kindes in die Gesellschaft, nicht nur in deutscher Sprache, sondern selbstverständlich auch ungarisch unterrichtet werden. Wir machen es so auch in der gesamten Pflichtschule. Darüber hinaus haben wir in Oberpullendorf das Modell des Pannonischen Gymnasiums, wo das Ungarische und das Kroatische als eine Fremdsprache anerkannt ist.

Das ist schon der Beweis, daß wir Ansätze haben, wobei ich gleichzeitig zugebe, daß wir von einem Idealstatus Lichtjahre entfernt sind.

Warum bezeichnen Sie das Ungarische und das Kroatische im Burgenland als Fremdsprache, wo es sich doch um bodenständige Sprachen handelt?

Eine Sprache kann aus meiner Sicht nur dann leben und überleben, wenn die

Paul Kiss,

wurde 1947 in Oberpullendorf im Burgenland geboren, ist verheiratet und hat eine Tochter. Er absolvierte die Lehrerbildungsanstalt in Eisenstadt und war seit 1966 an verschiedenen Schulen im Mittelburgenland tätig. 1977 begann seine politische Laufbahn mit der Wahl zum Bürgermeister in seiner Heimatgemeinde. Als Bürgermeister wurde Paul Kiss zweimal wiedergewählt, 1989 erfolgte schließlich seine Entsendung in den österreichischen Nationalrat. Er ist Mitglied des Unterrichtsausschusses, des Umweltausschusses, sowie des Ausschusses für Bürgerinitiativen und Petitionen. Im Jänner 1991 wurde er zum neuen Volksgruppensprecher der Österreichischen Volkspartei (ÖVP) bestellt.

Mehrheit in einem Lande bereit ist, sich zumindest umgangssprachlich mit jenen Menschen zu verstehen, die als ethnische Gruppe eine andere Sprache sprechen. Für die deutschsprachigen Burgenländerinnen und Burgenländer sind das Kroatische und das Ungarische zwar durchaus vertraute Töne, Klänge, aber sie sprechen diese Sprachen nicht aktiv.

Neues Sprachen- und Kulturverständnis

Ich will jedoch bei meinem Verständnis von Sprache erreichen, daß nicht nur die Angehörigen von Volksgruppen die Sprache des zahlenmäßig stärkeren Nachbarn lernen, sondern sich auch die Mehrheit mit den in diesem Raum ebenfalls präsenten Sprachen der zahlenmäßig kleineren Volksgruppen auseinandersetzt und diese aktiv als „Fremdsprache“ lernt. Das ist mein multikulturelles, mein multisprachliches Bekenntnis und Verständnis.

Sie beziehen damit eine Position, die viele Kärntner Slowenen und ein großer Teil der Bevölkerung im zweisprachigen Gebiet Kärntens vertritt und welche auch im neuen Volksgruppenprogramm des Zentralverbandes slowenischer Organisationen klar formuliert ist: Der Mensch im Europa von morgen wird neben seiner Muttersprache zumindest noch die Sprache des Nachbarn und eine Weltsprache sprechen müssen, um sich in der neuen, modernen europäischen Gesellschaft behaupten zu können.

Ja, das ist meine Position. Uneingeschränkt und vollinhaltlich. Ich könnte meine Aufgabe als Volksgruppensprecher ja gar nicht erfüllen, wenn ich in dieser Frage eine andere Position einnehmen würde. Dabei bin ich mir auch bewußt, daß ich mit vielen meiner Positionen wahrscheinlich bei vielen, auch in meiner eigenen Partei, anecken werde.

Ich kann das 100prozentig unterschreiben und es ist dies für mich auch ein unglaublich schöner Bogen von Ihrer Frage bzw. Feststellung zu Heimito von Doderer, den ich somit zitiere:

„Jede Minderheit in Österreich ist nicht nur eine Erinnerung an eine große Vergangenheit, sondern das Versprechen auf die europäische Zukunft Österreichs“.

Wenn ich also meine Geschichtestunden als Schüler richtig interpretiert habe, und wenn ich meine Tätigkeit als Geschichtelehrer richtig interpretiere, dann sage ich aus meinem geschichtlichen Verständnis heraus, daß diese Monarchie ein Vielvölkerstaat war, der an den ethnischen Problemen, die auch sprachliche Barrieren gewesen sind, gescheitert ist.

Europäische Zukunft

Also darf dieses Österreich, darf dieses Europa an diesen Themen nicht scheitern. Und dies ist mein Beitrag und darum auch mein Selbstverständnis.

Zurück zu Ihrer Partei und Ihrer neuen Funktion. Will die Österreichische Volkspartei durch die Nominierung des Volksgruppensprechers eine neue Position gegenüber den Volksgruppen signalisieren?

Das ist, wie sie es formulieren, absolut exakt und ich interpretiere meine Aufgabe letztlich auch so. In dem Moment, in dem mich die Österreichische Volkspartei zum Sprecher in Volksgruppenangelegenheiten bestätigt hat, war für mich ein Auftrag klar: Ich sichte zuerst, was der bisherige Standpunkt der ÖVP in der gesamten Komplexität des Themas ist, und erarbeite mir dann auf Grundlage einer Fülle von schriftlichen Unterlagen und zahlreichen Kontakten mit den Volksgruppen ein eigenes Positionspapier.

Ich teste dann dieses Positionspapier mit jenen Personen innerhalb der ÖVP ab, von denen ich glaube, daß deren Meinung in dieser Frage von großer Relevanz ist. Ich meine hier Persönlichkeiten aus dem Verfassungsbereich, dem außenpolitischen Bereich und dem gesamten Komplex der Bildung und der Kultur, um nur drei wichtige Bereiche zu nennen.

Positionspapier

Wenn ich das Ja dieser Bereichssprecher habe, werde ich dieses Positionspapier, welches als „Rahmenpapier des ÖVP-Verständnisses in Volksgruppenangelegenheiten“ zu gelten hat, der Öffentlichkeit präsentieren.

Arbeiten Sie bereits an diesem Positionspapier und wann soll es der Öffentlichkeit präsentiert werden?

Ich bin mitten drin und kann Ihnen als Beweis sogar bereits ein vierseitiges Elaborat, das von den Kollegen Schäffer, Höchtl, Khol, Bruckmann und Brünner mitredigiert wird, zeigen. Ich habe darin meine grundlegenden Überlegungen eingebracht und Andreas Khol hat mir seine Überlegungen bzw. Anregungen dazu bereits übermittelt. Die Rahmenpapier, welches die ÖVP-Position in Volksgruppenangelegenheiten klarstellen wird, soll noch vor der Sommerpause der Öffentlichkeit präsentiert werden.

Gehe ich richtig in der Annahme, daß die neuen Positionen in dem Rahmenpapier auch Selbstkritik an der bisherigen ÖVP-Volksgruppenpolitik beinhalten werden.

Das mea culpa ist nicht nur für die ÖVP angebracht, dieses mea culpa bzw. dieses Insichgehen hat die gesamte mehrheitssprachige österreichische Öffentlichkeit tagtäglich einzubekennen. Es wird also durchaus ein kritischer Standpunkt zu dem sein, wie die Österreichische Volkspartei in der Vergangenheit, vielleicht mit zuwenig Elan und mit zuwenig Selbstbewußtsein die Fragen der Volksgruppen behandelt hat.

Obwohl Sie die Aufgabe des Volksgruppensprechers erst vor wenigen Wochen übernommen haben, erlauben Sie mir trotzdem die Frage, wie sie die Situation der in Österreich lebenden Volksgruppen beurteilen und welchen Handlungsbedarf Sie derzeit sehen. Beginnen wir bei Ihnen im Burgenland.

Kroaten und Ungarn leben bei uns im Burgenland in einer Gesellschaft, von der ich behaupte, daß diese die kroatisch- und ungarischsprachige Bevölkerung akzeptiert. Seit 1945 hat es bei uns kaum Konfliktstoffe gegeben und wenn, dann nur in verbal-rhetorischer Hinsicht. Das heißt jedoch nicht, daß damit das große Forderungsprogramm der Volksgruppen im Burgenland erfüllt wäre.

Dramatischer Schwund

Im Gegenteil. Wir beobachten einen dramatischen Schwund an Menschen die bereit sind, sich als Angehörige einer Volksgruppe zu identifizieren.

Eine Zwischenfrage: Sind
(Fortsetzung umseitig)

Vom Idealstatus

(Fortsetzung von Seite 3)

Sie der Meinung, daß in der heutigen Zeit ein Bekenntniszwang überhaupt noch angebracht ist?

Nein! Ich würde das sogar umgekehrt sehen und in Richtung Bekenntnisfreiheit argumentieren, da ich meine, daß gerade eine solche die Menschen freier, stolzer und selbstbewußter machen und ihre Identität stärken würde. Das ist jedoch eine Perspektive, die weit in die Zukunft reicht und die uns ohne Zweifel noch viele faszinierende Erkenntnisse bringen wird.

Zurück zum dramatischen Identifikations-Schwund bei den Volksgruppen im Burgenland.

Meiner Meinung brauchen die Ungarn und Kroaten im Burgenland dringendst den ungehinderten, absolut freien, vom Staat her legitimierte Zugang zu allen Einrichtungen des Bildungswesens und des öffentlichen Lebens, um ihre Sprache und damit den wesentlichen Teil ihrer Identität und Kultur leben zu können. Dies beginnt vom Zugang zum Kindergarten über den Pflichtschulbereich bis in den Bereich der diversen mittleren und höheren Schulen. Das ist auch nach der Amtssprachenverordnung mittlerweile definiert, doch wissen wir, daß dies noch Probleme macht und erst langsam zu greifen beginnt.

Der zweite Bereich ist, daß Ansätze aus der dörflichen Gemeinschaft kommen müssen. Schule, Vereine und die Kirche, der ich eine tragende Rolle bei all diesen Bemühungen einräume, haben in Harmonie an dieser gemeinsamen Identität zu bauen.

Ich möchte dabei festhalten, daß gerade die Kirche, es gewesen ist, die einen guten Teil jenes Selbstverständnisses konserviert hat, auf denen heute unsere Volksgruppenpolitik aufbauen kann. Ich denke hier an den Zugang zur Messe, die Zweisprachigkeit der Messen und andere wichtige identitätsstärkende Elemente für die Volksgruppen.

„Beruhigungsspielle“ Beirat

Noch zu einem Ansatz, der im politischen Bereich von mir getätigt wird, vielleicht unpopulär sein wird und mir möglicherweise auch Prügel einbringen wird: Ich bin Mitglied des ungarischen Volksgruppenbeirates beim Bundeskanzleramt, glaube jedoch nicht, daß der Volksgruppenbeirat, zumindest jener für die ungarische Volksgruppe, eine Einrichtung ist, die den Volksgruppen weiterhilft. Der kroatische Volksgruppenbeirat ist ja noch gar nicht konstituiert, ebenso auch noch nicht der tschechische, so daß derzeit nur die

Beiräte für die Ungarn im Burgenland und die Slowenen in Kärnten bestehen.

Ich glaube, daß es Modelle der Autonomie geben muß, die die Förderungsmöglichkeiten der jeweiligen Volksgruppe effizienter, auch politisch effizienter, etwa in der Vertretung gegenüber den Gemeinden, den Ländern und dem Bund, machen als dies derzeit der Fall ist. Mir scheint das, was wir bei den Beiräten derzeit tun, eine Beruhigungsspielle zu sein, etwas, was dem grundsätzlichen Harmoniebedürfnis der Österreicher sowieso entspricht.

Zumindest für den ungarischen Beirat kann festgestellt werden, daß dieser in hohem Maße nicht zielorientiert arbeitet, denn seine Arbeit erschöpft sich im Anklopfen an gewissen Türen und der Mitteilung, daß es auch die ungarische Volksgruppe in Österreich gibt und diese ebenfalls gefördert werden will.

Mein Standpunkt ist hier ganz konkret: Wir sind die ungarische Volksgruppe, wir fordern auf Grund der rechtlichen Situation diese und jene Maßnahme bzw. Regelung. Es kann doch nicht sein, daß Volksgruppen buckelnd und in größter Unterwürfigkeit zum Großen, zum Starken, zum Mehrheitsvolk kommen, um zu erhalten, was ihnen Gesetze und Verfassung garantieren.

Ihre Einschätzung der Lage der Kärntner Slowenen?

Ich gebe frei und ehrlich zu, daß ich mich in die Kärntner Problematik erst einarbeiten muß. Es geht hier um sehr heikle und sehr sensible Themenbereiche, so daß keiner vorweg sagen kann, ich lese das in Büchern und dann weiß ich es. Ich werde mich daher vorort über die Situation informieren, viele Gespräche führen und mir ein Bild machen, das dann einigermaßen gut abgesichert ist.

Sie haben enge Kontakte mit dem Vorsitzenden der Rektorenkonferenz, Christian Brünner. Wie beurteilen Sie die von diesem Experten-Gremium erarbeitete Beurteilung der Lage und Perspektiven der Volksgruppen in Österreich?

Ich halte den Bericht der Rektorenkonferenz für ein wichtiges, engagiertes Papier, und stimme sicherlich in vielen Punkten mit den darin getätigten Aussagen, besonders was die Lösungsvorschläge anbelangt, überein. Dieser Bericht wird auch ÖVP-intern umfassend diskutiert werden und ich werde mich dafür einsetzen, daß die wesentlichen Punkte dieses Berichtes der Rektorenkonferenz auch zu ÖVP-Positionen werden.

**Das Gespräch mit NRAbg. Paul Kiss führten
IVAN LUKAN und IGOR SCHELLANDER**

**HEUTE
IM**

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Haiders Einschüchterungskampagne schlug fehl: Genügend Anmeldungen für zweisprachige Schule in Klagenfurt!

Die massive Einschüchterungskampagne des Kärntner Landeshauptmannes Haider, welcher im Rahmen einer Pressekonferenz und in einer Radiosendung sowohl den Schulreferenten des Landes, LR Herbert Schiller, wie auch den „Slovenski vestnik“ wegen umfassender Information der Eltern über die Möglichkeiten der Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht außerhalb des bisherigen Geltungsbereiches des Minderheitenschulgesetzes attackiert hatte, ist nicht aufgegangen. In Klagenfurt/Celovec wurden von den Erziehungsberechtigten fast doppelt soviele Kinder zum zweisprachigen Unterricht ange-

meldet, wie dies das neue Minderheitenschulgesetz für die Eröffnung einer öffentlichen zweisprachigen Schule in der Landeshauptstadt vorsieht.

Haider hatte im Rahmen der Pressekonferenz am vergangenen Freitag erklärt, daß außerhalb des bisherigen Geltungsbereiches des Minderheitenschulgesetzes nur Angehörige der slowenischen Volksgruppe das Recht auf Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht hätten. Die Direktoren an den Klagenfurter Volksschulen seien daher angewiesen worden, von den Eltern bei der Anmeldung der Kinder zum zweisprachigen Unterricht deren

Bekenntnis zur slowenischen Volksgruppe abzuverlangen. Damit nicht auch deutschsprachige Eltern ihr Kind zum zweisprachigen Unterricht anmelden, würden alle Anmeldungen auch noch einer Analyse unterzogen werden, kündigte Haider in Anwesenheit des Präsidenten des Landesschulrates für Kärnten Prof. Reinprecht an.

Diese Ankündigung des Kärntner Landeshauptmannes sowie des Amtsführenden Präsidenten des Landesschulrates wies der Sekretär des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten, Dr. Marjan Sturm, als Versuch der Irreführung der Öffentlichkeit bzw. der Erziehungsberechtigten zurück, da sie dem Verfassungsgerichtshofkenntnis widerspreche.

Ferner sei laut Volksgruppenengesetz das Bekenntnis zur Volksgruppe frei und laut Minderheiten-Schulgesetz sei für die Anmeldung zum zweisprachigen Elementarunterricht allein der Wille der Erziehungsberechtigten – unabhängig von der Volksgruppenzugehörigkeit – maßgebend. Im übrigen dürfe die Zugehörigkeit zu einer Volksgruppe nicht überprüft werden!

„In einer Zeit der europäischen Integration, der Zwei- und Mehrsprachigkeit, der inter- und multikulturellen Entwicklungen, reden Haider und Reinprecht einer horizontlosen nationalistischen Politik das Wort. Mit solchen Positionen sind sie weit entfernt von einer europäischen Politik, die im Sinne des Europarates das Erlernen der Nachbarsprachen fordert. Die Menschen sind längst von einer Politik des eindimensionalen Bekenntniszwanges entfernt. Inter- und Multikulturalität sind Zeichen eines modernen Europa. Gegen eine solche Politik sprechen sich nur Nationalisten aus“, formulierte Sturm.

Der Zentralverband werde jedenfalls allen Eltern, die dies wünschen, Rechtsschutz für etwaige Klagen beim Verfassungsgerichtshof anbieten.

Schärfstens zurückgewiesen wurden die Haider-Attacken auch vom „Elternkreis zweisprachige Schule ABCC“. Die Ankündigung, den Eltern ein „Volksgruppenbekenntnis“ abzuverlangen und dieses in einer „Analyse“ auch noch zu überprüfen stelle einen gesetzlich nicht gedeckten Übergiff im Sinne des Datenschutzes dar und stelle auch da Recht der Eltern in Frage, im Interesse ihrer Kinder ein zweisprachiges Bildungsangebot in Anspruch nehmen zu dürfen.

Ab sofort:
Zusätzliches Bildungsangebot in Klagenfurt!

Ab sofort ist es möglich, das zweisprachige Unterrichtsangebot in Klagenfurt/Celovec zu nutzen. Dies ermöglicht es den Eltern, ihre Kinder in der Landeshauptstadt anzumelden.

Am 16. März finden in Klagenfurt Schüler-einschreibungen für das Schuljahr 1991/92 statt. Dabei besteht erstmals die Möglichkeit, die Kinder zum zweisprachigen (deutsch-slowenischen) Unterricht an den öffentlichen Volksschulen in der Landeshauptstadt anzumelden.

Die Anmeldungen zum zweisprachigen Unterricht erfolgen an den jeweiligen Volksschulen durch Unterzeichner der Bedarfsmeldung, durch die Erziehungsberechtigten. Nutzen Sie dieses Bildungsangebot im Interesse Ihrer Kinder!

WER geht nur auf EINEM Bein, wenn er BEIDE benutzen kann?

Zweisprachigkeit bringt schneller voran - in Freizeit, Wirtschaft, Kultur. Melden auch Sie Ihre Kinder zum Zweisprachigen Unterricht in Klagenfurt am Bildungs-PLUS für KLAGENFURT! Bildungs-PLUS für Ihre KINDER!

Die Ausgabe des Slovenski vestnik, in welcher der Elternkreis ABCC über die Möglichkeit der Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht in Klagenfurt/Celovec informierte. Das Bildungsangebot wurde von prominenten Politikern (Schiller, Guggenberger, Ausserwinkler, Baurecht usw.) positiv beurteilt.

BK Vranitzky: SV-Information im Rahmen dessen, was im Beirat vereinbart wurde

Bundeskanzler Dr. Franz Vranitzky hat im Rahmen einer Pressekonferenz am vergangenen Montag in Klagenfurt/Celovec unmißverständlich klargestellt, daß die Informationsschrift des „Slovenski vestnik“ über die Möglichkeiten des zweisprachigen Unterrichts in Klagenfurt den Vereinbarungen über die Volksgruppenförderung und auch den Be-

ratungen im Beirat für die slowenische Volksgruppe entspricht und das Bundeskanzleramt die Zusage über eine Beteiligung bei der Finanzierung des Postwurfes einhalten werde.

Dr. Michael Ausserwinkler ergänzte noch, daß die Subvention im Volksgruppenbeirat auch mit den Stimmen der ÖVP und der FPÖ beschlossen wurde!

Na obisku pri najbolj zastraženem ministru Evrope (II)

„V času vojne smo imeli suverene republike...“

Martin Špegelj, upokojeni general in zdajšnji obrambni minister v hrvaški vladi, je v prvem delu pogovora z našim stalnim sodelavcem Igorjem Schellandrom (objavljenem v prejšnji izdaji Slovenskega vestnika) odgovoril na vprašanja o aktualnih napetostih na Hrvaškem, o oboroževanju, vstaji Srbov in okoliščinah, ki so ga privedle v situacijo 'zasledovane' ministra. Tokrat nekdanji partizan (med

drugim se je nekaj časa šolal tudi v Moskvi), ki je bil ob zaključku svoje kariere v JNA kot general poveljnik 5. armadnega območja (Hrvaška, Slovenija) odgovarja na vprašanja o vlogi Jugoslovanske ljudske armade v trenutnih političnih napetostih v Jugoslaviji ter o 'dokumentarnem' filmu beograjske televizije, ki Špeglju in novi oblasti na Hrvaškem očita pripravo državljanske vojne.

Kako bo hrvaška vlada ukrepala, če pride do ponovne srbske vstaje v kninski in drugih regijah, morda celo v bližini turističnih središč ob obali?

Na obali in na otokih ni povoda za konflikte, saj tam nimamo narodno mešanih področij. Ponovitev lanskoletnih kninskih konfliktov v letošnjem turističnem in gospodarskem letu je kajpada mogoča, saj obstaja interes, da to oglje ostane stalno vroče. Seveda se bomo do zadnjega prizadevali, da situacijo pomirimo na demokratičen način in da ne pride do eskalacije. Brez oborožene intervencije, saj Hrvaška ne želi postati žandarmerijska, temveč demokratična država, v kateri ima vsak svoje mesto, ne glede na versko, politično in narodnostno orientacijo. Naša strategija je umiriti regije s srbskim prebivalstvom na nivo dobrososedskih odnosov, in tamkajšnji Srbi vedno bolj spoznavajo, da so manipulirani od zunaj.

Jugoslovanski ljudski armadi pripisujejo ključno vlogo v trenutnih napetostih. Vi sami ste bili pred upokojitvijo komandant 5. armadnega območja, ki obsega Hrvaško in Slovenijo. Kako bi kot 'insider' karakterizirali to armado, za katero pravijo, da je država v državi?

Ob tem vprašanju moram najprej poseči v zgodovino. JLA ali Narodnoosvobodilna vojska je nastala v 2. svetovni vojni v okviru protihitlerjevske koalicije in antifašističnega osvobodilnega boja. Vsi narodi v Jugoslaviji so se borili za osvoboditev izpod fašizma.

V času vojne smo imeli suverene republike. Seveda ni bilo vse pisмено določeno. Slovenija je imela svoj lastni glavni štab, svojo narodnoosvobodilno vojsko, svojo vlado, svoj parlament. Hrvaška prav tako. Po vojni se je formirala Jugoslavija z relativno omejenimi pravicami posameznih republik. Iz te vojne je izhajala tudi zmogovita Jugoslovanska ljudska armada. Tito je bil njen vrhovni poveljnik, ki je s svojo avtoriteto stalno pazil na vojsko, republike in medsebojne odnose ter tako miril komplicirane odnose v Jugoslaviji. V sedemdesetih letih je končno sam opazil, da

stvari niso v redu. Zato je hotel omejiti pristojnosti armade in centralnih ustanov v Beogradu. Tako je nastala ustava iz 1974. leta, ki je dala republikam in avtonomnim pokrajinam bistveno večje pravice in pristojnosti. Po tej ustavi so imeli centralni organi relativno šibko nadzorstvo nad armado, vendar je bila – medtem ko se je Tito staral – dolgo časa neformalno v pristojnosti zveznega obrambnega ministra.

In tako smo dobili, kar zdaj imamo: če en človek skorajda neomejeno poveljuje armadi, ta nekega dne postane njegov ali instrument skupine v armadnem vrhu, torej država v državi.

Zdaj imamo torej armado, ki ponekod priznava večstrankarske volitve, drugod ne; ki formira svojo lastno stranko v okviru vojske, kamor drugi nimajo vstopa; ki nekatere spremembe smatra za vstajo, druge spet ne... To se dogaja enostavno po vzorcu interesov armadnega vodstva, to so formulacije tistih ortodoksnih krogov, ki jih smatram za največjo nevarnost za bodoči razvoj, odnose in sporazumevanje v Jugoslaviji. Po mojem mnenju bo brez omejitve vpliva vojske težko najti konsenz.

Armadno vodstvo je odgovorno tudi za film, ki ga je 25. januarja oddajala TV Beograd in ki je novi hrvaški vladi hotel podtakniti pripravo oborožene vstaje. Vi ste kot politik glavna tarča tega filma. Kaj pravite na očitke?

To je film, ki je bil falzificiran in montiran. To je zdaj potrdila tudi devetčlanska skupina strokovnjakov. V usta so mi položene besede, ki jih nikdar nisem izrekel. Film je nastal v laboratorijih vojaškega podjetja 'Zastava-film', kajpada v sodelovanju z vojaško protiobveščevalno službo KOS in morda še z nekaterimi drugimi tajnimi službami.

V tej kuhinji je nastal laboratorijski film, ki prikazuje samo nekaj delov naskrivaj napravljenih posnetkov v nekem prostoru, sicer pa je večji del falzifikat. V petih minutah je slišati najhujše očitke in kvalifikacije, ki jih menda izgovarjam jaz, pri čemer pa je opravljenih nad sto posegov – rezanje, dodajanje, sestavljanje filma,

montiranje glasu. V tem delu filma je ton namenoma slabši, prav tako slika, in vse to so predstavili kot resnico. Vsak, ki imaj količkaj opraviti s filmskim delom, ve, da je na ta način mogoče komu položiti v usta besede, ki jih ni nikdar izrekel.

Nekaj naših fantov na zagrebški televiziji se je nato poigralo in izdelalo petminutni film, v katerem se pogovarjata dve osebi – jaz in še nekdo –, pri čemer se tako usta, mimika kakor tudi ton glasu ujemajo; a pogovarja se o mešanju betona in različnih mešanicah... Fantje so hoteli s tem pokazati, kako enostavno se da nekaj takega montirati v zaželeni obliki.

Lahko le rečem: ta film prikazuje deloma resnične stvari, vendar so pri tem izpuščene besede ali deli izgovorjenih stavkov; deloma prikazuje napol resnične stvari, a večji del je falzifikat, ki so ga sestavili iz posnetkov mojih javnih nastopov. Tiste pasaže o ubijanju žena, otrok itd., te so iz javnega nastopa na televiziji pred tremi meseci, ko sem govoril o karakteristikah državljanske vojne. Novinarji so me spraševali, kakšna je sploh državljanska vojna, in jaz sem govoril o tem, da to ni samo konvencionalna, temveč zelo brutalna vojna, ker ni nobenih konvencij in sporazumov, in dejal sem, da se je treba česa takega zelo bati, da je treba kaj takega na vsak način preprečiti.

V studiju je medtem videokaseta s tem posnetkom izgnila. Lahko izhajam samo iz tega, da je bila ukradena in da so s tem materialom manipulirali. A vohun, ki so mi ga pri tej zadevi podatknil – to je nekaj, kar je najhujše, stalinistično, nekaj, kar me je čustveno izredno prizadelo.

To ni nihče drug, kot nek mlad človek, ki je bil nad 20 let moj neposredni sodelavec, človek, za katerega sem od njegovega vstopa v armado skrbel za njegovo šolanje in napredovanje. Sprali so mu možgane, postal je vohun – to je le težko razumeti. To je tisti fenomen, ki je v času stalinizma povzročil, da je sin obdolžil očeta in oče sina, ki je iskal špijone in izdajalce v vseh privatnih in javnih sferah. Prebivalstvo je na ta način lahko držati v strahu in tako tudi v poslušnosti nasproti diktaturi.

Hvala za pogovor.

Na pragu 50. obletnice Hitlerjevega napada na Beograd (6. aprila 1941) je 9. marca na beograjskih ulicah tekla kri. V spopadu med pripadniki najmočnejše srbske opozicijske stranke, Srbske partije obnove (SPO) Vuka Draškovića, in policijo režimske Srbske partije socialistov (SPS) Slobodana Miloševića sta izgubila življenje dva mladeniča, preko sto demonstrantov pa je bilo ranjenih. Vuka Draškovića so aretirali, z njim pa še preko sto soorganizatorjev, aktivistov in najbolj vnetih protestnikov.

Jugoslavija na robu državljanske vojne

Beograd je bil tisti večer pravi sod smodnika, ljudje so z golimi rokami napadli policijska oklepna vozila, ruvali tlak in ga metali v policijo, razbijali stavbe, prevračali avtomobile. Ponovitev Bukarešte decembra 89! Toda Milošević ni Ceausescu. Njegov prijatelj Borisav Jović, predsednik predsedstva Jugoslavije, je kot vrhovni poveljnik Jugoslovanske (ljudske!) armade poslal na ulice Beograda tanke, ki so preventivno razgnali demonstrante in vzpostavili red.

Kdor seje veter, žanje burjo, pravi ljudska modrost. Milošević ga seje že od jeseni 1987. Zasejal je pravi vihar, kateremu pa se je lahko uprla samo vojska. Ta pa se še vedno imenuje jugoslovanska. Torej tudi slovenska, makedonska in celo kosovsko-albanska! Vojska narodov in republik, ki jo sestavljajo, financirajo in zaradi večinskega poveljniškega kadra, Srbov (60%), pred njo trepetajo. Kakšen absurd! Ta vojska je bila v zadnjih letih vedno samo v službi srbske Miloševićeve politike.

Pred desetimi leti, ob prvih demonstracijah kosovskih Albancev, se je pojavila na ulicah Prištine, lani marca ponovno, enako lani so njeni avioni preprečili intervencijo helikopterjev hrvaške policije ob uporu Srbov v Kninski krajini, pred slabim mesecem so tanki „zavarovali goloroko srbsko prebivalstvo“ v Pakracu v hrvaški Slavoniji, vojska obtoži, aretira in obsodi (Ljubljana, Virovitica, Zagreb, ...), grozi s posegi, izrednim stanjem, snema

filmsko dokumentacijo, ustvarja stalno negotovost, v kateri se razrača Milošević. Tokrat se je prvič pojavila na beograjskih ulicah, vendar spet v podporo Miloševiću.

Problem Srbije lahko reši le demokratični razvoj v sami Srbiji. Ta proces pa se je začel prav po 9. marcu na beograjskih ulicah. Vendar ne z Vukom Draškovičem, ki je prav tak nacionalist kot Milošević, temveč z mirnimi in dostojanstvenimi demonstracijami beograjskih študentov, ki so jasno postavili svoje zahteve po državljanskih in človečanskih pravicah: zamenjava režimskega vodstva sredstev javnega obveščanja, odstop notranjega ministra Bogdanovića, odgovornega za brutalno ravnanje policije, izpustitev aretiranih demonstrantov. Njim so se brž pridružili študentje iz vse Srbije in podprli so jih tudi črnogorski. Pred njimi je Milošević prvič klonil. To je pravi začetek demokratičnega procesa v smislu idej Svetozarja Markovića in Dimitrije Tucovića ob koncu prejšnjega stoletja.

Drugi Miloševićev neuspeh je zavrnitev izrednih razmer in posega vojske, kar naj bi izglasovalo predsedstvo Jugoslavije. Za tak sklep se je njegov podanik Jović prizadeval ves zadnji mesec, še prav posebej pa v zadnjih dneh. Z izrednim stanjem bi Milošević namreč zrušil demokratično izvoljene oblasti v republikah in ponovno vzpostavil trdno federacijo pod velikosrbskim (svojim) vodstvom. V tem primeru bi tudi lažje utišal socialne zahteve v Srbiji, kjer se delavstvo vse bolj glasno sprašuje, kje so njegove predvoljlne obljube o socialnem blagostanju. Imel bi ključ od zvezne blagajne. Ker z Jovičem nista uspela, je le-ta odstopil, za njim pa seveda takoj tudi član predsedstva iz Črne gore in bivše avtonomije Vojvodine, le kosovski član se prostovoljno ni umaknil, vendar ga bo srbska skupščina razrešila v najkrajšem času. Tako je iz predsedstva potegnili ves srbski paket, povzročil ustavno krizo in vojski omogočil skoraj proste roke.

Popoln preobrat v stališčih pa kaže vso karakteristiko njegove politike. Še pred tednom dni je vztrajal pri federaciji, zvezni ustavi in sklepih (prosrbskega) predsedstva, sedaj pa je zanj federacija mrtva, na ustavna določila se ne ozira in ne priznava več sklepov predsedstva.

Jože Rovšek

ÖVP išče nov odnos do manjšin

(Nadaljevanje s 1. strani)

Paul Kiss, prvi zastopnik narodnostnih skupnosti ljudske stranke v avstrijskem parlamentu, je v razgovoru za naš list zavzel tudi stališče do položaja hrvaške in madžarske narodnostne skupnosti na Gradiščanskem ter tudi Slovencev na Koroškem.

V zvezi s položajem narodnostnih manjšin na Gradiščanskem je dejal, da jim je vzdruženje naklonjeno, da pa je njihov položaj „še svetlobna leta oddaljen od idealnega statusa“. Kot nujne ukrepe za zaščito in pospeševanje razvoja Hrvatov in Madžarov na Gradiščanskem je zahteval takojšen, neoviran in z zakoni zagotovljen dostop teh manjšin do vseh izobraževalnih ustanov – od otroškega vrta do različnih srednjih in višjih šol. Poslanec ÖVP je pomembno vlogo pripisal tudi cerkvenim ustanovam, ki so že doslej veliko prispevale k utrjevanju identitete narodnostnih skupnosti.

O položaju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem pa se Paul Kiss ni dokončno izrekel, saj se hoče podrobno informirati na

kraju samem. Na splošno pa je menil, da mu bo za to kot pomembna osnova služila ocena avstrijske rektorske konference.

Kiss je zelo negativno ocenil narodnostne sosvete pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju. Kljub temu, da je sam član sosveta za Madžare, je menil, da so to organi, ki vplivajo kot „pomirjevalna tableta“ in ki narodnostnim skupnostim v Avstriji ne pomagajo pri njihovem razvoju. „To trdim vsaj za sosvet za Madžare, mislim pa, da tu ni bistvene razlike do sosveta za Slovence“, je dejal prvi zastopnik manjšin pri ljudski stranki v razgovoru za naš list. Dodal pa je še, da bi po njegovem mnenju morali obstajati boljši modeli avtonomnega zastopstva.

Rezime razgovora: avstrijska politika oz. avstrijska država in zvezne dežele bodo morale še veliko storiti, da se bo položaj narodnostnih skupnosti v Avstriji končno izboljšal in da bodo zagotovile njihovo preživetje v sodobni avstrijski in bodoči novi evropski družbi.

Ivan Lukan

KSOO pozitivno ocenil nastop slovenskih list

Klub slovenskih občinskih odbornikov je v tiskovni izjavi pozitivno ocenil volilne rezultate „samostojnih slovenskih list (Enotna lista, Socialna gospodarska skupnost, Gospodarska lista)“ v dvojezičnih občinah Koroške na občinskih volitvah 10. marca 1991. KSOO v izjavi poudarja, da je prvič uspelo preskočiti mejo 5000 glasov, saj je te slovenske liste volilo skupno 5.074 volilk in volilcev (1985/4613), s tem pa so dosegle 50 mandatov (doslej 44) v 24 dvojezičnih občinah.

V to število je KSOO mimogrede všteli glasove za GEL v Vrbi, kjer so ime EL zavestno spremenili v „Zelena alternativa/Enotna lista“ in s tem občanom uspešno signalizirali, da se hočejo

otresti ozke nacionalne usmerjenosti. O poraznem rezultatu EL v Celovcu pa v tiskovni izjavi sploh ni govora.

Tudi Mlada KEL je nastop slovenskih list v tiskovni izjavi ocenila kot uspešnega. S tem v zvezi zahteva spremembo volilnega reda za deželnozborske volitve v tem smislu, da „slovenska narodnostna skupnost v okviru KEL lahko izvoli svoje predstavnike v deželnem zboru“.

Veliko zanimanje

CELOVEC. – Mednarodni lesni sejem v koroškem glavnem mestu bo letos potekal od 12. do 15. septembra, torej bo prvič trajal le štiri dni.

Protestira tudi Interesna skupnost avstr. avtorjev

Svoje ogorčenje nad nedemokratskim ravnanjem ob pripravah zakona o pospeševanju kulture na Koroškem niso izrazile le kulturne organizacije na Koroškem, med njimi tudi Slovenska prosvetna zveza, marveč tudi v drugih predelih Avstrije.

Med drugimi je proti osnutku ÖVP in FPÖ protestirala tudi Interesna skupnost avstrijskih avtorjev (Interessengemeinschaft österr. Autoren), ki je o tem škanda-

loznom postopanju koroških konzervativnih poslancev v deželnem zboru dala izjavo, v kateri ostro protestira proti takemu sprejemanju zakona, ki povsem ignorira prizadete umetnike, kulturne ustanove in organizacije. V izjavi je med drugim rečeno, da se združenje ne bo utrudilo in da bo tako dolgo kritiziralo način sprejemanja zakona, dokler ob tem ne bodo upoštevali mnenja in soglasja umetnikov in kulturnih organizacij.

Nova številka mladja: široko kulturno obzorje

Nova številka mladja je brez dvoma ena izmed krepkih znanilk kulturne pomladi. To je prva izdaja v letošnjem letu in še 70. povrhu. Bralca prijetno preseneti izid ob pravem času (1. četrtletju), predvsem pa široko kulturno obzorje, ki se bralcu razodeva na 103 straneh prikupnega formata revije.

Če naglašamo širok kulturni spekter revije, mislimo na napovedano uredniško zasnovano glavne urednice Maje Haderlap in uredniškega odbora, namreč, prebiti utesnjen koroški kulturni prostor in v revijo vključiti tudi centralno Slovenijo in Primorsko.

S tem je bilo brez dvoma doseženo dvoje: prvič, odpraviti bojazen, da vir domačih sodelavcev ne bi prehitro usahnil, in drugič, obdržati visko raven revije. Tak uredniški koncept pa bo zagotovo zvišal tudi število bralcev in ne nazadnje tudi naročnikov.

In kaj konkretno prinaša novo mladje? To je razvidno iz vsebinskega kazala, ki je razdeljeno na področja literature, likovne umetnosti, razprave, eseje, pogovore in recenzije. V literaturi tokrat prevladujejo pesniki in pisatelji iz zamejske Primorske in Slovenije. To so Zlatka Obid-Lokatos, Ace Mermolja, Andrej Blatnik, Elvio Guagnini, Carmela Fratantonio in Miran Košuta. Naglasiti je treba, da gre ob navedenih avtorjih tudi za predstavnik, ki pišejo v italjanščini.

Nikakor ne kaže prezreti prispevka domačinov. Posebno razveseljivo je, da med njimi najdemo prispevek soustanovitelja in dolgoletnega nekdanjega urednika mladja Florjana Lipuša, ki v reviji objavlja odlomek iz novega romana Srčne pege. S prozo Na poti domov je z naše strani zastopana še Štefka Vavti, kot likovnik se v mladju s ciklom Znaki pisave predstavlja Karel Vouk, gost iz vrst nemško govorečih je

Peter Waterhouse, njegove pesmi je v slovenščino prevedel Fabjan Hafner. V rubriki Razprave, eseji, pogovori pa najdemo Valentina Simo, ki razmišlja o znanstvenem delu koroških Slovencev, medtem ko Herta Lausegger razpravlja o Drabosnjakovem Marijnim pasijonu v luči navade časa.

V teh kratkih vrsticah o izidu novega mladja niso navedene vse podrobnosti vsebine pričujoče številke, vsekakor pa toplo priporočamo, da jo preberete, kajti tako sveže literature in strokovnega in informativnega čtiva že dolgo nismo imeli v enem samem snopu. Mladje 70 stane 80 šilingov, kupite ga lahko v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu ali pa naročite pri upravi A-9010 Celovec, poštini predal 202.

Priprave na tekmovanje

V prejšnji številki smo poročali, da bo v Ljubljani, na Vrhniki, v Celovcu in v Leobnu tekmovanje učencev glasbenih šol. Zapisali smo, da bodo na teh tekmovanjih sodelovali tudi učenci in učence glasbenih šol obeh dežel – tudi slovenske glasbene šole na Koroškem.

Zadnje priprave na tekmovanje so bile prejšnji ponedeljek v Mladinskem domu SSD v Celovcu, kjer so se na pripravljalnem koncertu zbrali učenci z obeh strani Koroške. Pred koncertom smo napravili skupinski posnetek učenk in učencev z njihovimi mentorji, učitelji glasbe. O nastopih naših mladih glasbenikov bomo podrobneje poročali v prihodnji številki našega lista.

KULTURNE NOVICE

CELOVEC. – Založba Wieser, dobitnica 1. avstrijske državne nagrade za založnike 1990, je predstavila knjižne novosti za prvo polletje. Te so: „Der Galeot“ Draga Jančarja (v nemščino ga je prevedel Klaus Detlef Olof), „Das Haar der Berenice“ Nedjeljka Fabria, pesmi Albanca Ali Podrimja, „Via Pula“ Dragana Velikića, „Ich fing meine Fliege beim Minister“ Madžara Istvana Eörsija, „Ahasver Traumreiter“ Emila Szittyje, „Verstörung der Legende“ Maxa Blaeulicha ter zbirka esejev Karla-Markusa Gauša pod naslovom „Die Vernichtung Mitteleuropas“.

Naročite „Slovenski vestnik!“

DUNAJ. – Interesna skupnost prevajalcev literarnih in znanstvenih del bo letos že sedmič priredila svoj seminar. Letos se bodo ukvarjali predvsem s prevajanjem besedil, ki so napisana v pogovornem jeziku posameznih regij, torej v jeziku, ki ga uporabljajo ljudje (ali v tem primeru avtorji), če govorijo „kakor jim je gobec zrasel“. Tej temi je posvečena tudi zaključna podijska diskusija, na kateri bodo sodelovali lektorji raznih avstrijskih in inozemskih založb. Na seminarju, ki bo potekal od 12. do 14. aprila na gradu Zell an der Pram (Zgornja Avstrija), bodo razpravljali tudi v posebni delovni skupini za slaviste.

Na otvoritveni svečanosti je nastopila folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi

Četrtri v teku desetih let so bili v petek, 15. in v soboto, 16. marca 1991 v Ljubljani kulturni dnevi koroških Slovencev. Priredili so jih Slovenska prosvetna zveza, Krščanska kulturna zveza, Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Cankarjev dom. Razen okrogle mize so vse prireditve, med drugim otroška matineja, zaključni koncert in razstava o arhitekturi kmečke hiše na južnem Koroškem bile v Cankarjevem domu.

4. kulturni dnevi koroških Slovencev v Ljubljani

Niz prireditev se je pričel z okroglo mizo o slovenski literaturi na Koroškem in primeren kraj za zanimivo razpravo je bil seveda sedež Društva slovenskih pisateljev. Po kratkem pozdravu predsednika društva Daneta Zajca sta glavna urednika reviji mladje in Celovski zvon, Maja Haderlap in Reginald Vospernik, predstavila reviji in kritično ter samokritično tanko odmevala, kar je tudi posledica specifične koroške situacije.

V razpravi med urednikoma in številno publiko je bilo tudi rečeno, da je Celovski zvon sedaj manj zanimiv kot prej, kar je posledica tega, da je bil prej v Sloveniji oz. Jugoslaviji v strogi opoziciji do vladajočega sistema. Oba, Haderlapova in Vospernik, pa sta zavrnila očitek oz. mišljensko zgradbo nekaterih središčno-slovenskih intelektualcev, da ju je svoj čas podpiral neki slovenski literarni zamejski lobi v Ljubljani. Celovski zvon doslej iz Ljubljane ni prejel niti groša oz. pare podpore,

mladje pa je bilo prvič v svoji pomembni zgodovini deležno manjše pozornosti lani.

Okrogla miza je pokazala, da med mladjem in Celovskim zvonom ni odprtih računov ali konfliktov, ampak da oba različnost izhodiščnih stališč sprejemata kot obogatitev. Oba glavna urednika razčlenila njun položaj in mesto v koroškem in vseslovenskem literarnem dogajanju. Skozi prispevek Haderlapove se je kot rdeča nit vlekla izpoved, da je mladje bilo in je še, kljub vsem težavam v preteklosti in sedanosti, forum za slovenske koroške književnike. Revija da sloni na navdušenju sodelavcev, njena izhodišča so estetsko emancipirana kultura, obogatena s tržaškim slovenskim prostorom in prispevki iz širšega italijanskega in avstrijskega kulturnega spektra in seveda vključena v osrednji slovenski kulturni prostor.

Celovski zvon je kot vseslovenska in na krščanske temelje oprta revija po besedah dr. Vospernika opravil pomembno delo za krepitev skup-

nega kulturnega prostora in bil tako rekoč avantgarada Slovenskemu svetovnemu kongresu. Ker so ovire za nemoten medlovenski kulturni pretok odstranjene, so predvsem posvečanje poti Slovencev v Evropo in pa odnosi med narodnimi skupnostimi v Evropi nov izziv za Celovski zvon. Brez olepševanja je glavni urednik zvona povedal, da je revija predvsem na Koroškem precej sta napovedala krepitev sodelovanja med revijami in povečano skrb za literarni naraščaj med koroškimi Slovenci.

V Cankarjevem domu je bila v petek zvečer odprta razstava Kmečka arhitektura na južnem Koroškem, ki sta jo pripravila dr. Peter in dr. Majda Fister in ki je sad etnoloških prizadevanj KKZ. Na začetku je folklorna skupina SPD „Trta“ zaplesala „Babjo hojset“, zatem pa je minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular odprl 4. kulturne dneve koroških Slovencev in izrazil upanje, da takšne in podobne prireditve ne bi bile samo v Ljubljani oz. Cankar-

jevem domu, ampak tudi drugje po Sloveniji.

Na otroški matineji v soboto, 16. marca je nastopila lutkovna skupina Mohorjeve ljudske šole s predstavo Petelin, Gabriel Lipuš in Polde Bibič sta predstavila kaseto „Diči, diči, diča, ob 75-letnici pa so presrčno čestitali akademiku dr. Bogu Grafenauerju.

Na zaključnem koncertu v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma so v prvem delu nastopile male skupine: kvartet bratov Smrtnik, oktet Suha in tercet Rož, v drugem pa je zbor Gallus ob instrumentalni spremljavi kvarteta trobil Slovenskih filharmonikov izvedel Cizganovo kantato „Ustoličenje karantanskega kneza“.

Koncerta so se udeležili tudi številni visoki gosti, med njimi člana predsedstva RS akademik Ciril Zlobec in dr. Matjaž Kmecl, več članov vlade s predsednikom Lojzotom Peterletom ter predstavniki Kluba koroških Slovencev v Ljubljani.

Franc Wakounig

Zbor SPD „Gorjanci“

Po poteku mandatne dobe društvenega odbora je Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vasi minulo soboto pri Mežnarju izvedlo svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu so bila med drugim poročila, volitev novega odbora in slučajnosti.

Med članstvom, ki se je udeležilo občnega zbora, je predsednik društva Emil Muri lahko pozdravil še župana Huga Götzhaberja, tajnika Slovenske prosvetne zveze dr. Janka Malleja in zastopnika Krščanske kulturne zveze Francija Tomažiča.

Po kratkem delovnem poročilu predsednika je bila na dnevnem redu tudi razprava, v kateri so udeleženci občnega zbora razpravljali o raznih vprašanjih, ki so se nanašala na bodočo usmeritev in delo društva.

V razpravo sta se vključila tudi zastopnika obeh osrednjih kulturnih organizacij. Pri tem je tajnik SPZ dr. Malle pozval udeležence občnega zbora, naj glavno skrb društva posvetijo ohranitvi slovenske kulture in jezika v kotmirski občini. K besedi se je oglasil tudi župan Götzhaber, ki je naglasil pomen kulturne dejavnosti SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi in okolici ter obljubil, da bo občina društvu šla na roko tudi v prihodnje, zlasti pri oprostitvi davkov in z ustrezno finančno podporo.

Občni zbor je za predsednika ponovno izvolil inž. Emila Murija, za podpredsednika pa Jozija Packa st. Po dolgoletnem delovanju je Vinko Wieser zaradi poklice obremenjenosti oddal mesto tajnika. Zamenjala ga je Marija Vrečar, Wieser pa je postal njen namestnik. Blagajnik je Hanzi Waschign, namestnik Jože Wakounig, člana odbora pa sta še Rudi Kulnik in Jožko Pack ml.

„Liki naše zgodovine“

„Sodalitas“ v Tinjah je v preteklih treh tednih v okviru svojega izobraževalnega programa nadaljeval s serijo „Liki naše zgodovine“, v kateri so priznani predavatelji predstavili izredne osebnosti slovenske zgodovine. Prof. Štefan Pinter je predstavil Matijo Majerja-Ziljskega, dr. Walter Lukan Janeza Ev. Kreka, Feliks J. Bister pa Antona Korošca.

Cilj organizatorja in predavateljev, namreč te pomembne osebnosti približati srednji in mladi generaciji koroških Slovencev, je bil le deloma dosežen, saj je strokovnim in poučnim predavanjem sledilo žal le majhno število poslušalcev.

Prisrčne čestitke prof. Grafenauerju ob 75. rojstnem dnevu

Suški oktet je navdušil s svojim ubranim petjem

Predsednica „Bilke“ G. Schellander in Eva Rubin (desno)

Rožanska društva so poskrbela za pestro ponudbo!

Slovenska prosvetna društva iz Bilčovsa, Borovelj, Kotmare vasi, Sveč, Rožeka, Šentjakoba, Šentjanža, Sel, Slovenjega Plajberka, Škofič, Loč in Radiš so letos že šestnajstič združila svoje sile in priredila skupen izobraževalni teden, ki je vključeval vrsto zanimivih predavanj, koncertov, gledališko predstavo, dan domačih jedi in strokovni uvod za slikanje na svilo.

Otvoritev Rožanskega izobraževalnega tedna je bila tokrat v gostilni Ogris v Bilčovsu, začel pa se je z odprtjem razstave arhitekture Eve Rubin in s koncertom skupine Sakkko Jazz. Že v pozdravnem nagovoru je predsednica bilčovskega društva „Bilka“ opozorila na pestro ponudbo izobraževalnega tedna, hkrati pa predstavila tudi arhitekturo Eve Rubin, ki se je rodila v Berlinu, šolala na Dunaju, sedaj pa živi in dela na Žihpoljah. Razstava, ki jo je pokazala v Bilčovsu, je omogočila vpogled v sodobno načrtovanje raznih tipov zgradb in v ureditev notranjih prostorov, hkrati pa je tudi dokazala, da so tudi domača podjetja sposobna izvesti najsodobnejše načrte. Mnoge prikazane hiše, ki jih je izrisala Eva Rubin, so arhitektko predstavile kot pravo strokovnjakinjo, saj so že fotografije posredovale vtis povsem dovršene umetnine.

S koncertom skupine Sakkko Jazz (T. Feinig, St. Thaler, H. Wallušnig) pa se je

pričel tudi niz prireditev letošnjega Rožanskega izobraževalnega tedna. V drugih krajih so se ves teden vrstile razne prireditve, kakršnih predvsem na podeželju sicer primanjkuje. Bila so to poljudno-znanstvena predavanja (npr. o prvi pomoči, pravilni prehrani, pomladanskih kurah, kazenskopravni praksi, izdelavi sončnih kolektorjev), dia-predavanja o Triglavskem narodnem parku, Tanzaniji in Izraelu, posebno predavanje pa je bilo posvečeno vprašanju, kaj bo s kmeti v primeru vključitve Avstrije v Evropsko skupnost. Največja prireditev pa je bila gostovanje SLG Celje v Šentjakobu, ki je nastopilo s „Kabaretom 91“ Svetlane Makarovič (več o predstavi preberite v posebnem članku).

Dober odziv na ponujen spored Rožanskega izobraževalnega tedna je potrdil, da je organizatorjem uspelo sestaviti pestro ponudbo, hkrati pa naj bi jih tudi opogumil, da bi s temi prireditvami nadaljevali.

Hotel Korotan so prodali Nemcu

SEKIRA. – Dolga leta je veljal za „slovenski hotel“. Gre za hotel Korotan, kate-rega je zgradila Posojilnica Celovec in ga dolga leta tudi sama upravljala. Nato ga je vzela v najem Emona iz Slovenije, naposled pa je pred dobrimi štirimi leti celovška posojilnica hotel prodala (menda za 25 milijonov šilingov) podjetju Iskra Delta. Kot je znano, je Iskra Delta

pred letom šla v stečaj, tako da je Korotan postal del stečajne mase. Kot takega ga je zdaj kupilo dunajsko podjetje Technobeton, ki je v lasti Nemca Güntherja Wichmana. Kupna cena: 42 milijonov šilingov. Novi lastnik menda namerava celotno poslopje porušiti in na arealu Korotana postaviti luksuzni hotel za igralce golfa, za kar je menda pripravljen investirati kar 100 milijonov šilingov.

Študentski klub tudi na Koroškem

V četrtek je bil na celovski univerzi za izobraževalne vede ustanovljen Klub slovenskih študentk in študentov na Koroškem. Že dolgo se je, predvsem med študenti slavistike, govorilo o potrebi po servisni in zbirni organizaciji za slovenske študirajoče. Zasluga mag. Alberta Smrečnika pa je, da je klub končno zaživel.

Za prvo predsednico KSSŠK je bila izvoljena Veronika Pietzka, tajnica je Gabi Frank, blagajničarka pa Nataša Iskra. V odboru so še Boris Pahtev, Adrijan Kert in Franc Rulitz. Študentke in študenti (na sliki) so že začrtali smernice za delo v poletnem semestru, želijo tesno sodelovati s kluboma v Gradcu in na Dunaju ter z Zvezo visokošolcev. Pri ustrojevanju finančnih podlag za uspešno delovanje pa si obetajo ustrezne impulze predvsem od številnih slovenskih študentov ekonomije.

Koroška Caritas se pripravlja na proslavo svoje 70. obletnice

CELOVEC. – Koroška Caritas praznuje letos svoj sedemdesetletni jubilej, kateremu je posvečena tudi prireditev, ki bo 8. junija na celovškem sejmišču. Ta dan namenjajo v 36 delovnih skupinah razpravljati o možnostih za razvoj svojega karitativnega delovanja. V znamenju priprav na ta jubilej pa je bila tudi tiskovna konferenca ravnatelja Caritas dr. Viktorja Omelka, na kateri je predstavil tudi delovno in finančno poročilo za leto 1990.

Lani je iskalo stik s socialno svetovalnico Caritas kar 1240 oseb, med njimi pa je bilo po besedah Omelka precej beguncev (točno 299). Caritas je lani generalno sanirala tudi postajo za dnevno oskrbo brezdomcev (strošek: 2,6 milijona šilingov), kljub temu pa ostaja še naprej njena glavna skrb pridobivati stanovanj zanje in pomočnike za urejanje le-teh. 302 osebi sta izkoristili tudi usluge svetovalnice za zasvojenost z mamili (v Celovcu in Spittalu ob Dravi), Caritas pa poleg omenje-

nih svetovalnic vzdržuje skupaj že 39 otroških vrtcev (med drugim so ga dogradili tudi v Podklostru), štiri zavetišča in dvoje jasli. Za vse delovanje je Caritas v letu 1990 izdala skoraj 26,6 milijona šilingov (od tega 8,5 milijona za pomoč ob raznih katastrofah), med dohodki pa so med glavnimi postavkami zbiralne akcije (6 milijonov), prispevki mesta, dežele in zveze (1 milijon) in razna nadomestila za opravljena dela (4,3 milijona).

Ravnatelj Caritas Omelko pa je navedel še eno „rekordno“ številko: „Med aktivnostmi Caritas je najbolj znano zbiranje starih oblačil. Ta od leta 1977 naprej zbiramo v velikem obsegu, doslej pa smo jih zbrali že 7,3 tone, s čimer nismo razbremenjevali le odlagališč odpadkov, temveč smo omogočili smiselno pomoč.“ In ne nazadnje še tole: koroška Caritas je letos vzorno poskrbela tudi za slovenske informacije in tiskovine o svojem delovanju.

KRATKE VESTI

Milan Piskernik †

Velika množica prijateljev in soborcev se je na pokopališču v Železni Kapli poslovila od Milana Piskernika, starega šele 65 let. Rajni, ki je bil doma v Lobniku, se je v vojnem času pridružil partizanom, nato bil zajet in deportiran v koncentracijsko taborišče Dachau. Na Piskernikovo težko pot sta v poslovnih govorih spomnila Janez Wutte-Luc za Zvezo koroških partizanov in Gernot Nischelwitzer za Zvezo kacehtarjev. Od rajnega so se dostojno poslovili tudi njegovi lovski tovariši. Ženi, njegovim otrokom in sorodnikom pa velja naše iskreno sožalje.

Poslovili smo se od Marije Resei

V ponedeljek so sorodniki in prijatelji na zadnji poti na šentiljsko pokopališče pospremili Marijo Resei, pd. Žlosarjevo mamo. Rajna mama, rodila se je pred 91 leti pri Tinjaku v Bilčovsu, je bila vse svoje življenje zavedna Slovenka, pa čeprav je zaradi tega v dobi nacionalsocializma veliko pretrpela. Zaradi svoje zavednosti je morala v številna nemška izseljeniška taborišča, toda ostala je trdna. Vse do svoje smrti je bila povezana s slovenskim življenjem in jezikom. S slovensko pesmijo pa so se od nje poslovili tudi šentiljski pevci. Ob smrti Žlosarjeve mame velja številnim sorodnikom naše iskreno sožalje.

Sodelovanje...

CELOVEC. – Življenjska zavarovalnica Wiener Städtische je kot prva sklenila kooperacijsko pogodbo z ustanovo iste stroke v Sloveniji. Te dni so njeni predstavniki namreč podpisali pogodbo s slovensko zavarovalniško družbo Triglav in jugoslovansko zavarovalnico Sava. Odslej so možna kombinirana življenjska zavarovanja in zavarovanja za primer nezgode, torej imajo jugoslovanski državljani, ki živijo ali v Avstriji ali v Jugoslaviji, možnost, da vplačujejo svoje premije v šilingih ali dinarjih. Vse tri omenjene zavarovalnice pa so pri vseh tovrstnih poslih soudeležene.

Potovanje ZKP

Zveza koroških partizanov tudi letos vabi na potovanje po širnem svetu. Tokrat je Janez Weiss st. pripravil izredno zanimivo potovanje po severno-zapadni Evropi, ki bo trajalo od 4. do 11. maja. Podroben spored in ceno bomo objavili v prihodnji številki. Za danes pa naj velja: zabeležite si termin, da se boste potovanja lahko zanesljivo udeležili!

„Sakkko Jazz“ (slika) je poskrbel za ritmičen uvod

Da se ne bi ukvarjali samo s preteklostjo!

Izjava (glej pismo bralcev, stran 10) v zvezi s polemiko o dr. F. Ciganu je primer, kako o dilemah in razpotjih v kulturi zadnjih štirideset let razpravljamo kot o odprtih ranah sedanosti, ki ne morejo uravnati normalnega toka preučevanja preteklosti med Slovenci na Koroškem. Gre za primer nezmožnosti, da bi na preteklost gledali nekoliko širše, večplastno in iz več zornih kotov.

KKZ Slovenski prosvetni zvezi očita hinavščino, ker ta razlikuje med življenjsko preteklostjo in glasbenim ustvarjanjem F. Cigana. SPZ poudarja, da F. Cigana brez temeljite preverbe zgodovinarjev ni mogoče niti razvrednotiti niti rehabilitirati. Je to obsodba F. Cigana? V izjavi KKZ je še rečeno, da je bilo včasih tako, da so morali „naši“ zbori iz sporedov črtati Ciganove pesmi.

Izjava KKZ se opira na nekaj, kar je bilo spornega v kulturnem življenju koroških Slovencev v preteklosti in se dokaj strastno in zagrizeno poskuša pojavljati (ali oživljati) nekako še danes. Človek bi mislil, da je čas stališča in nasprotovanja omilil, vendar nekaj zgodovinskih madežev v kulturnem življenju le ni izbrisal. Izgleda, da je ta spor del naše zgodovinske tradicije, ki se ponavlja na različne načine, korenine pa segajo v predvojno, zlasti pa v povojno obdobje.

Ce je dandanes potrebno pogrevati enostranska prikazovanja nekih ideološko pogojenih zablod, ki so žal vtisnili pečat tudi kulturnemu delu koroških Slovencev, je pač treba resnici na ljubo povedati, da taka gledanja osvetljujejo nekoliko zastrte poglede na kulturne razmere Slovencev na Koroškem. Vsakdo, vse strukture koroških Slovencev imajo svojo preteklost in ta preteklost je večplastna. Samo spoštovanje preteklosti celotne narodne skupnosti, pretehtano ovrednotenje njene vsebine nam lahko prihrani ponovno zmedo v iskanju kulturnega dialoga. Konkretno: KKZ očita SPZ hinavščino. Naj SPZ za isto ihto začne KKZ očitati, kaj se je krivičnega, kratkovidnega in za kulturo škodljivega med koroškimi Slovenci dogajajo desetletja po vojni? Če je v naši nacionalni psihi res kaj resnično tragičnega, je prav ekskluzivno iskanje slovenske preteklosti skozi prizmo ideologije. Kratkovidne poteze, ki segajo v današnji čas.

Ne bom vrednotil „skoz in skoz poštenega človeka“ F.

Cigana, toda, če se komu zdi nujno potrebno postavljati absolutne Resnice, je potrebno pojasniti, da je vsaka resnica le relativna, in da tudi ne obstaja samo ena. To velja tudi v primeru F. Cigana, primeru, s katerim je mogoče opredeliti vprašanje odnosov koroških Slovencev do tradicije kulturnih vrednot, ki tu in tam (še vedno) izbruhnjejo v hudih sporih.

Kakor je ime F. Cigan sinonim za neutrudnega zbiralca „narodnega blaga“ in glasbenega ustvarjalca, tako je tudi sinonim za ideološko opremljene etikete kulture koroških Slovencev, ki so jo potiskale v shizofreno dvojnost. Dvojnost, ki ni nastajala iz ustvarjalne potrebe po kulturi, pač pa zaradi političnih in ideo-

Dr. Janko Malle

loških navlak, zaradi posledic NOB in revolucije v Sloveniji, zaradi slovenske politične emigracije. To je bila miselno blokirana dvojnost življenja koroških Slovencev, ki je vse skozi onemogočala normalno sporazumevanje.

Nič ni žaljivega v tem, da tudi F. Cigan ni mogel in ni znal mimo ideoloških zank svojega časa. Osebnost sem te zanke občutil kot njegov gojenec v dijaških letih, ker sem z nekaterimi (maloštevilnimi) drugimi sošolci tvegala razmišljati drugače kot je bilo tedaj v katoliških domovih v navadi. Ker sem pač poleg izključno samo katoliškega etosa in ekskluzivne krščanske določenosti vzgoje želel zvedeti tudi še za druge resnice življenja, sem doživljal absurde janzenistične avtoritarnosti in ozkosrčnosti, ki je mlademu radovednežu dovoljevala samo opcijo katoliškega svetovnega nazora. Mislim na absurde, da so iz učilnic nekdanjega dijaškega doma „Heimlinger“ zginjale knjige o NOB, marksistična literatura idr. Se taka dejanja ne ujemajo s

Ciganovimi ominoznimi gesli v petdesetih in šestdesetih letih: „Kernjakovih pesmi ne bomo peli in v Slovenijo ne bomo hodili“, o čemer dandanes ve povedati še marsikateri pevec ali zborovodja. In koliko je primerov, ki niso neposredno povezani z imenom F. Cigana, toda prihajajo iz istega ideološkega kota: zbori so se morali odpovedati partizanski pesmi, pa Cankar je bil s svojim Kraljem na Betajnovi pohujšljiv (cerkvena oblast je l. 1949 prepovedala igro v Hodišah), pa Slovenski vestnik je bil na indeksu, pa SPZ s svojimi prosvetnimi koncerti in z gledališkimi predstavami ni imela (in ponekod še nima) vstopa v farne dvorane in končno, v novejšem času tudi mariborski škof Grmič na Koroškem ponekod ni smel prestopiti cerkvenega pragu...

Resda se mi zdi naštevanje takih ozkosrčnih in kratkovidnih posegov v kulturo kot nekaj, kar pravzaprav ni in drugi v svoji instrumentalni polemiki znamo opravljati brez večjih težav. Toda bistvo teh vprašljivih posegov v kulturo je drugje.

Sistem narodne obrambe kot glavni cilj preživetja koroških Slovencev je v povojnem obdobju postal sistem delitve duhov na napredne in nazadnjaške, na dobre in zle, na prave in neprave. Ločnici sta bili NOB in odnos do Jugoslavije. Levica antifazišizem ni smatrala le kot izhodišče za nov narodnostni program, pač pa je iz njega ustvarila ideologijo enega pogleda na svet. Utemeljitev NOB je postala legitimacija slovenske levice, ki si je lastila pravico določanja temeljnih vrednostnih kriterijev za pisanje narodove zgodovine in njegove politične volje, pri čemer so bile njene politične odločitve nekritičen odraz politike v Sloveniji in Jugoslaviji. Nostalgična privrženost slovenske levice na Koroškem k NOB, ki je svojo narodnoobrambno vlogo utemeljevala v bistvu samo z njo, je postal tudi temelj kulturnega delovanja. Gre za svetovno-nazorsko in ideološko opredelitev. Tak ideološki tloris pa je urejeval tudi odnose s Slovenijo in Jugoslavijo. Agitpropovsko odrejene kulturne prireditve in številni mitingi so kot močna kohezivska sila potekali pod ideološkim predznakom zmagovite NOB in z njo povezane socialistične revolucije v Sloveniji.

Usodna zmeta je torej bila (in je morda še) misliti, da je ideologija tista, ki konstituira kulturo in narod. Ta zmeta je

na Koroškem izoblikovala dva antipoda: na eni strani mit, da je bit slovenskega naroda katoliška, mit, ki se je oborožil še z militanto antikomunistično doktrino hladne vojne petdesetih let, na drugi strani pa levica, ki s svojim plakativnim in šablonskim NOB-jevstvom ni našla drugih vizij kot primitivni antiklerikalizem.

Brez ideologije v kulturi torej tako na eni kot na drugi strani ni šlo. Utrpela je v vsakem primeru kultura. Kdor je torej z ene ali z druge strani v kulturo posredno ali neposredno posegal z nagobčniki ali s cenzuro, ji je mnogo škodoval. To velja tako za tiste, ki so pomagali črtati Ciganove pesmi iz pevskih sporedov, kakor tudi za tiste, ki so skušali preprečevati prepevanje partizanskih ali Kernjakovih pesmi. In tudi vsakršne druge intervencije (preprečitev gostovanj itd.) so nam bile vsem v škodo, ne glede na to, kdo jih je opravil. Toda resnici na ljubo je treba reči, da ta godlja smrdi po neprebavljeni preteklosti v obeh slovenskih osrednjih kulturnih organizacijah. Ne skrivajmo nekaj, kar se je pred desetletji nekemu zdelo pravično in nujno, danes pa se izkaže kot napaka ali obžalovanja vredno dejanje. Ne gre zamolčevati temnih strani v kulturi. Mislim, da je tudi neprijetne stvari sedanosti treba sproti kritično preverjati, če nočemo, da se bomo tudi v prihodnje ukvarjali predvsem s preteklostjo, kar nujno demobilizira skupno voljo in ustvarjalno domišljijo v kulturi.

Neopravičljiva napaka je, da so napotki in zahteve za delo prosvetnih društev prihajali tudi od zunaj z namero, da se usmerja „čista“, ideologijam predana kultura. Toda slovenska prosvetna društva so kljub ostrim spopadom v celovških centralah skušala živeti svoje življenje. Društva sama nikoli niso bila ideološke kovačnice za moreče notranje spore med koroškimi Slovenci.

Ohranimo različna svetovno-nazorska gledanja, enaka z enakim ob upoštevanju vseh ideoloških sestavin. Toda paradoksalno bi bilo, če bi se danes hude povojne zmete pojavile na površju ideologij, v kar morda nekateri silijo v prepričanju, da je prišel njihov čas in da so v imenu demokracije v Sloveniji pooblaščen za nove izzivalne nastope. Taki zaslužijo nagobčnike.

Tajnik SPZ
dr. Janko Malle

KRATKE VESTI

Obisk koroškega šolskega sveta v Ljubljani

Po nekajletnem premoru je na povabilo slovenskega sekretariata za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo prišel na delovni obisk v Ljubljano predsednik deželne šolskega sveta za Koroško prof. Hugo Reinprecht s svojimi sodelavci. Namen srečanja je bila izmenjava informacij in izkušenj na šolskem področju.

Letošnje srečanje je bilo posvečeno problematiki poklicnega in strokovnega srednjega izobraževanja ter novostim v notranji organizaciji osnovne šole. Prvi dan obiska je koroška delegacija obiskali srednjo šolo za gostinstvo in turizem ter srednjo šolo za oblikovnanje in fotografijo, drugi dan pa Osnovno šolo Trnovo.

Delovni razgovori pa so tekli o možnih oblikah sodelovanja med Slovenijo in Koroško na šolskem področju s poudarkom na sodelovanju s šolami za pripadnike slovenske narodnostne skupnosti, zlasti z novo ustanovljeno Dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu.

Dogovarjali so se tudi o nekaterih neposrednih delovnih stikih v okviru strokovnih skupin za različne stopnje in področja izobraževanja, npr. uvajanje inovacij v osnovne šole, sodelovanje pri pripravi učbenikov in didaktičnih sredstev, izmenjava strokovnjakov s področja pedagogike in didakte, sprotne izmenjave informacij s področja poklicnega izobraževanja.

Srečanje je, kot piše v sporočilu republiškega sekretariata za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, prispevalo k boljšemu medsebojnemu informiranju, spoznavanju in bo gotovo dodaten temelj za nadaljnje sodelovanje.

Zahteva, naj bodo Romi priznani

Zelena zastopnica manjšin v avstrijskem parlamentu mag. Terezija Stoisic zahteva od avstrijske zvezne vlade, naj končno prizna Rome kot narodno skupnost. Parlamentarka se pri tem sklicuje na Zakon o narodnih skupinah iz leta 1976, ki razume pod pojmom „narodna skupnost“ vse avstrijske državljanke z nenemško materinščino in lastno narodnostno po vsej Avstriji. Ta definicija pa brez dvoma tudi vključuje narodno skupnost Romov na Gradiščanskem, meni Stoisiceva.

V posebni tiskovni izjavi Zelenega kluba na Dunaju je še rečeno, da Romi – v nasprotju z drugimi narodnimi skupnostmi – v letih 1987 do vključno 1989 niso dobili niti groša podpore.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 20. 3. 19.30	v domu v Tinjah	SUDAN in ETIJOPIJA – diapredavanje Petra Quenderja	Sodalitas
Četrtek, 21. 3. 10.30	v domu v Tinjah	IZDELAVA SONČNIH KOLEKTORJEV – predava: Armin Themessl	Sodalitas
Četrtek, 21. 3. 19.30	v farni dvorani v Šentjakobu	OD OBSOJANJA K PRESOJANJU , predava: Vinko Ošlak	Kat. prosveta Šentjakob
Petek, 22. 3. 19.30	pri Šteklju v Globasnici	POLOŽAJ V SLOVENIJI , predava: dr. Pučnik	Prir. Globaškega kult. tedna
Sobota, 23. 3. 14.30	v župnišču v Globasnici	OTROŠKI POPOLDAN , igre, pesi, petje	Prir. Globaškega kult. tedna
Sobota, 23. 3. 19.30	v Jueni v Globasnici	ARHITEKTURA V NAŠI OKOLICI , predava: Peter Fister	Prir. Glob. kult. tedna
Nedelja, 24. 3. 14.30	pri Šosterju v Globasnici	DRUŽINSKO PETJE	Prir. Glob. kult. tedna
Nedelja, 24. 3. 8.00	v farnem domu v Selah	REDNI OBČNI ZBOR	Podporno društvo proti požarnim škodam
Torek, 26. 3. 19.30	v farni dvorani v Šentjakobu	ŠEGE IN NAVADE OB VELIKI NOČI , predava: dr. Pavle Zabltnik	Kat. prosveta Šentjakob
Torek, 26. 3. 19.30	v domu v Tinjah	DRŽAVLJANSKA VOJNA V SLOVENIJI 1941-1945, predavanje o partizanstvu in domobranstvu, predava: mag. Boris Mlakar	Sodalitas
Četrtek, 4. 4. 19.30	v domu v Tinjah	AVTOGENI TRENING ZA ODRASLE vodi: dr. Rosemarie Brunthal-Tschertou	Sodalitas

RAZSTAVE

CELOVEC

- **Hiša umetnikov** Gunter Damisch – nova dela, (do 23. 3.)
- **Velika galerija** – Symon, Baumhackl-Oswald, Jack Ink, Moje-Wohlgemuth – dela iz stekla, kovine, papirja in usnja (do 23. 3.)
- **V deželni hiši ÖVP** – Thomas Mikel – Multi – media-umetnost (odprta do 29. 3.)

TINJE

- **Galerija Tinje** – Božin Kuzman – olje (do 20. 3.); Miha Dolinšek, fotografije (odprtje: 5. 4., 19.30)

LJUBLJANA

- **Galerija v Cankarjevem domu** – France Mihelič – risbe, pasteli, grafike (odprta do 31. 3.)

SAMOSTANE IN LEPOTE BOLGARIJE si lahko ogledate v Domu v Tinjah od 2. do 6. aprila 1991. **Vodstvo:** dr. Franc Perko, **spremstvo:** Jože Kopeinog

MLADINSKI DOM SLOVENSKEGA ŠOLSKEGA DRUŠTVA V CELOVCU, Mikschallee 4 · Tel. (0 46 3) 35 6 51

OBJAVA

Mladinski dom sprejema v vzgojo in varstvo dijakinje/dijake Zvezne gimnazije za Slovene v Celovcu, Dvojezične trgovske akademije in drugih srednjih šol, vajenke/vajence in študentke/študente.
Z načrtno vzgojno dejavnostjo prispevamo k – utrjevanju narodne zavednosti pripadnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem – resničnemu enakopravnemu sožitju med mladimi obeh narodov na Koroškem – oblikovanju vsestransko razvite osebnosti za osebno življenje, delo in uspešno vključevanje v družbo.
Mladinski dom nudi celodnevno (prenočišče s prehrano) in popoldansko (bivanje v domu in kosilo) oskrbo, pomoč pri učenju in organizaciji učnega časa, mentorstvo pri smiselni uporabi prostega časa, različne možnosti za kulturno delovanje in rekreacijo ipd.
Podrobnejše informacije prejmete z osebnim razgovorom z ravnateljem, z vzgojitelji, v upravi ali pa po telefonu.
Interesenti naj se javijo čimprej, prijavne obrazce dobite v upravi Mladinskega doma.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 18. 3. 1991

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar \$	11,10	11,60
za 1 angleški funt £	20,30	21,10
za 100 franc. frankov f	203,00	211,00
za 100 ital. lir Lit	0,925	0,965
za 100 dinarjev DIN	45,00	65,00
za 100 švic. frankov sfr	799,50	827,50
za 100 holand. guldov Hfl	613,00	635,43
za 100 nemških mark DM	691,60	713,60

Posredujeja: Posojilnica-Bank, Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan
Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglašilni/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

R A Z P I S
Slovensko šolsko društvo razpisuje delovno mesto

KUHARJA v Mladinskem domu
Nastop službe: po dogovoru (od maja dalje)
Kvalifikacije: zaključena poklicna izobrazba, praksa zaželena, znanje slovensčine in nemščine, organizacijske sposobnosti.
Interesenti naj se javijo v upravni Slovenskega šolskega društva (tel. 0463-35651)

POSLOJILNICA-BANK CELOVEC KREDITBANK KLAGENFURT

FRIEDRICH DÜRRENMATT METEOR

Cos: v nedeljo, 24. marca '91, ob 14.30

Kraj: KULTURNI DOM NA RADISAH

Rad(a)delaš s kompjuterji?
Znaš oba deželna jezika?
Se hočeš kvalificirati na svetovno znanem apple-sistemu?

iščemo **vajenca(ko) sodelavca(ko),**
ki na ta vprašanja lahko odgovori pritrnilno

tiskarna **DRAVA**

Celovec, Tarviserstr. 16 tel. (0463) 50 5 66

TRIBUNA BRALCEV

P.n. SLOVENSKI VESTNIK
Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEC

Izjava KKZ

K izjavi Slovenske prosvetne zveze v Slovenskem vestniku, 6. marca 1991, v zvezi z nedeljskim koncertom „Koroška poje“ Krščanske kulturne zveze, kjer sta tako predsednik Slovenske vlade prof. dr. Lojze Peterle kot predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer ugotovila, da je bil svojčas dr. France Czigar tarča nekvalificiranih obrekovanj, je potrebnih nekaj ugotovitev oz. vprašanj.
Če danes ponovimo to, kar smo vedno iz globokega prepričanja in na osnovi vsestranske informiranosti zatrjevali, namreč, da je bil dr. Czigar skoz in skoz pošten človek in velik strokovnjak, se sprašujemo, zakaj bi to bilo "za ta čas vsaj neumestno",

medtem ko je svojčas, kakor je videti, bilo vsake vrste obrekovanj kajpada umestno in je šlo sovraštvo celo tako daleč, da so iz sporedov naših zborov, kjer je to bilo možno, celo črtali ljudske pesmi, ki jih je priredil dr. Czigar, da ne govorimo o tem, da so mobilizirali glasbene „strokovnjake“, ki so morali oceniti njegovo kantato „Ustoličevanje karantanskega kneza“ tako uničevalno, da ni bila vredna izvedbe pred ljubljansko publiko.
V izjavi je rečeno, da Czigar kot človeka more kdorkoli že razvrednotiti ali rehabilitirati le po temeljiti preverbi s strani zgodovinarjev, kaka hinavščina! Na kaj se je potemtakem svojčas opirala gnusna gonja proti njemu, ki je tajnika Zveze slovenskih orga-

nizacij in Slovenske prosvetne zveze celo napolnila k avstrijskemu zveznemu predsedniku, da sta tam skušala zlivati gnojnico na nedolžnega človeka in je bilo pevcem celo prepovedano sodelovanje na reviji „Koroška poje“, ki jo je Kirschlager seveda kljub temu obiskal?
Če danes nekdo v SPZ vidi potrebo, da zagovarja svojčasne spodrsiljave in pričakuje, da bomo pustili popolnoma neupravičene očitke nazavrnjene, „tačas“, ali kdajkoli, naj premisli, da smo bili proti nagobčnikom že vedno zelo občutljivi. Verjetno tudi predsednik Slovenske vlade.

Govorilni dnevi

CELOVEC. – Pokojninska zavarovalnica delavcev sporoča, da bo v mesecu marcu imela še sledeče govornilske dneve: 21. v Labotu (8.00 - 10.00) in Pliberku (11.30 - 14.00), 26. v Beljaku (8.00 - 12.00), 27. pa v Spitalu ob Dravi (8.00 - 12.00).

SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE IZVRŠNI SVET

odda v najem
enonadstropno stavbo, vilo Drago na Bledu, Cesta svobode 26 c, s 170 m² uporabne površine;
Objekt je primeren za turistično-poslovno dejavnost, potreben je delne adaptacije.
Ponudbe pošljite do 31. marca 1991 na naslov: Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije, Sekretariat, Ljubljana, Prešernova 8.
Natančnejše informacije dobite na tel.: 061/224-165.

LOTO
7 11 18 20 36 40 (25)
Joker: 658661 b. j.

TOTO
XXI 12X 22X X21
Stava: 0:0, 0:0, 1:0, 1:0 b. j.

Gast 91: v turizmu manjkajo inovacije!

Celovško sejmišče je odprto še do jutri. Vanj vabijo prireditelji gostinskega in turističnega sejma „Gast 91“, ki je letos že dosegel rekord: svojo robo in znanje ponuja namreč kar 94 avstrijskih in 201 inozemska firma ter 407 razstavljalcev. Zaradi tega so morali na sejmišču postaviti še dodatne razstavne hale, ob tem pa se lahko pohvalijo tudi s tem, da je en razstavljalcev celo z Bermude.

Nasploh se na letošnjem „Gast“ vrste zanimive prireditve, najboljši koroški kuharji se „tepejo“ za priznanja, vinarji se predstavljajo s široko ponudbo svojih kvalitetnih proizvodov, znana avstrijska pivovarna pa prireja celo tečaj za točenje piva. Kot je dejal predsednik celovške sejmske direktije Dermuth, želi „Gast“ vnesti tudi pomembne impulze za razvoj koroškega turizma, ki bi po njegovem potreboval predvsem inovativne pobude. Dermuth je dejal, da so koroška turistična podjetja (hoteli, penzionari,...) v letu polno zasedena povprečno le 60 dni. To število da bi bilo treba zvišati, čeprav je Koroško že zdaj označil kot „svetovnega turističnega prvaka“.

Prvič se sejma letos udeležuje tudi strokovno združenje za propagando, ki skuša

gostinskim podjetjem predstaviti možnosti za učinkovitejšo nastopanje na turistično-propagandnem sektorju. Iz Italije se je vabilu na „Gast“ odzvala prava pizzašola iz Caorla, med privlačnosti pa sodijo tudi člani steklarske šole iz Radencev, ki na svoji stojnici prikazujejo svojo umetnost, namreč ročno izdelovanje posebnih kozarcev.

-ma

„Pripravljamo se na turistično sezono“

Otvoritve celovškega sejma za gostinstvo in turizem „Gast 91“ se je udeležil tudi slovenski minister za turizem in gostinstvo Ingo Paš. Ob robu prireditve se je na kratko sestel tudi z avstrijskim gospodarskim ministrom Schüsslom, v pogovoru z našim urednikom Andrejem Moharjem pa je predstavil pričakovanja Slovenije za letošnjo turistično sezono.

Lanska turistična sezona ni povsem izpolnila pričakovanj. Kaj pričakujete od letošnje?

Napoved je kajpada zelo težka, vendar moram povedati, da smo skušali ustvariti dobre pogoje. Predvsem smo se potrudili za dvig ravni gostinskih uslug (osebje, obnova turističnih objektov,...), kar smo skušali uresničiti ob dobrem sodelovanju z Italijo in Avstrijo. Pa tudi sicer so naše možnosti precej boljše. Naj opozorim le na to, da smo v sodelovanju z Italijo ustvarili tudi optimalne pogoje v zvezi s kvaliteto naših obal. Tako so npr. uvedene čistilne naprave, do cvetenja morja gotovo ne bo prišlo.

Slovenija običajno snubi turiste s soncem, morjem in dobrim zrakom. Važna pa je tudi tako imenovana dodatna ponudba, tudi za zunajsezonski čas.

Mislím, da bo naša moč predvsem v bogati dodatni ponudbi. Tako v Ljubljani pripravljamo mednarodni sejem dizajnerjev, svetovno prvenstvo kajakašev, evropsko prvenstvo jezdecev dresure, pa seveda prireditve v Planici,... Pričakujemo, da bomo s temi prireditvami privabili v našo deželo mnogo zainteresiranih.

Kljub temu je nastal vtis, da Slovenija letos

nekoliko manj ofenzivno nastopa na področju turistične propagande. Ali to drži?

Gotovo je nekaj resnice v tem, saj nam dejansko primanjkuje denarja za kakšno večjo promocijsko akcijo po Evropi, oziroma vsaj po tistih deželah, iz katerih pričakujemo največ gostov. Kljub temu pa mislim, da lahko preko našega delovanja na primer v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran pričakujemo širši odziv na turističnem področju. Turizem pa vsekakor sestavljajo njegovi posamezni segmenti, prav v tem pa mislim, da je naš optimizem upravičen.

Se kot pristojni minister ne bojite, da bi nastala politična situacija v Jugoslaviji lahko močno vplivala tudi na turizem v Sloveniji?

Možnih posledic gotovo ne moremo ovrednotiti, vsekakor pa iskreno želimo, da ti dogodki ne bi vplivali preveč negativno. Seveda pa se prizadevamo, da Slovenijo oziroma njene usluge ponujamo čim bolj samostojno oz. v sklopu Alpe-Jadran. V tem, mislim, je naša moč, pa tudi v tem, da lahko Slovenci o sebi povemo, da nismo z nikomer skregani.

Torej je Slovenija na letošnjo turistično sezono pripravljena?

To je težko reči. Vsekakor pa drži, da se na turistično sezono pripravljamo, da se želi uveljaviti predvsem s široko ponudbo na pomembnem sektorju rekreativnega turizma. To nam daje upanje na uspeh!

Ob otvoritvi sejma „Gast 91“ je vedno pripravljena tudi družabnost. Za to sta tokrat med drugimi poskrbela tudi avstrijski zvezni minister Schüssel (levo) in slovenski minister Paš (desno).

Planica vabi na zaključno tekmovanje skakalcev

Planica v soboto in nedeljo vabi na finale tekmovanja za svetovni pokal v smučskih skokih. Letos bo Planica doživela kar dva viška hkrati, saj tekmovanji štejeta tako za svetovni pokal skakalcev (tam je naslov Avstrijca Andiju Felderja že zagotovljen), kot tudi za svetovni pokal v smučskih poletih. To torej pomeni, da se bodo na planiški velikanki pomerili prav vsi, ki sodijo v sam vrh skakalcev.

Pred tem zaključkom sezone v Planici mnogi razpravljajo o tem, ali je sploh mogoče poleteti preko 200 metrov. Predsednik organizacijskega komiteja Planica 91 inž. Vlado Gorišek je to možnost načelno potrdil, dodal pa je dvojce: „Za tak polet bi morala biti optimalna termika (veter od spodaj bi moral pihati najmanj s hitrostjo 3 m/sek.), po drugi strani pa nočemo za vsako ceno doseči take dolžine. V ospredju mora biti estetika tega športa, ne pa nevarnost za težje poškodbe!“ Dejal pa je,

da pa bi se kljub temu lahko „zgodil“ tak rekordni polet.

Planica je tudi sicer pripravljena na zaključno tekmovanje za svetovni pokal. Velikanko so z umetnim snegom začeli pripravljati že v decembru, tako da bodo pogoji tudi ob koncu tega tedna še optimalni. In prav

zato člani organizacijskega komiteja lahko z upravičenim ponosom sporočajo, da je v Planici vse pripravljeno za zadnje srečanje najboljših skakalcev iz vsega sveta. Med njimi pa bodo vsi letošnji svetovni prvaki, kot so to Heinz Kuttin, Andreas Felder in seveda domačin Franci Petek.

Slovenija v znamenju črne ploščice

V Ljubljani in na Jesenicah bo od 28. marca do 7. aprila potekalo še drugo veliko športno tekmovanje, namreč svetovno prvenstvo v hokeju na ledu skupine B, v kateri nastopata tudi Jugoslavija in Avstrija. To prvenstvo dobiva dodaten pomen tudi zato, ker je mednarodna hokejska zveza odločila, da bodo od prihodnjega leta dalje zvišali število moštvev v skupini A, hkrati pa se prvi trije letošnjega prvenstva B-skupine kvalificirajo tudi za olimpijske igre, ki bodo prihodnje leto. Predvsem Avstrijci upajo, da se bodo uspeli

uvrstiti na sprednja mesta, medtem ko možnosti Jugoslavije za tako mesto ocenjujejo še bolj previdno. Na vsak način pa je bil že uspeh, da bo svetovno prvenstvo po začetnih težavah zdaj vendar v Sloveniji, saj so hoteli npr. Nizozemski, Norvežani in Japonci najprej doseči preložitvev prvenstva v Italijo ali na Nizozemsko.

Toda organizatorji zatrjujejo, da je za varnost vseh ekip poskrbljeno, kar je potrdila tudi mednarodna hokejska zveza, ki je odločila, da bo prvenstvo kot predvideno v Sloveniji!

Odlične točke za Dunjo in Danijela

Minuli vikend sta šolarska tekmovalca ŠD Šentjanž Dunja Jamnig in Danijel Užnik nastopila na koroškem smučarskem prvenstvu mladincev in odraslih. Dobra priložnost torej, da izboljšata tudi število svojih ÖSV-točk. To priložnost je izrabil predvsem Danijel Užnik, ki je za precej starejšimi tekmeci za-

ostal v superveleslalomu le za 5 sekund in se tako popravil za dobrih 70 točk. Dunja (nastopila je le zadnji dan), pa je v veleslalomu pridobila 10 do 15 točk (za toliko se je v veleslalomu popravil tudi Užnik). Temu je treba dodati, da sta letos oba dosegla predvsem v veleslalomu že odlične rezultate.

Priprave SAK

Igralci SAK so se vrnili s priprav v Medulinu. Sodelovali so vsi kadrski igralci razen Krauslerja (službeno zadržan) in Marjana Šmida (še rekonvalescenten). Odigrali so tudi tri tekme in sicer proti Rudi (5 : 0; goli: Stanislavljevič 3, Galo, Blajs), Uljaniku Pula (1 : 1; gol: Stanislavljevič) in C. Puli (2 : 1; gola: Blajs, Lippusch). Trening so posvetili predvsem standardnim situacijam, tehniki in taktiki. Vzdušje v ekipi je bilo dobro, igralci pa so bili vsi zelo zavzeti in koncentrirani.

ŠAH

Rešitev naloga št.: 82

Samo z odskočnim šahom skakača na polje e1–1...Sel+ razkrije črni vse slabosti bele pozicije. Na izsiljen umik kralja 2.Kgl sledi nenavaden, vendar učinkovit razplet z žrtvijo dame 2...Dhl+!!, ki dirigira belega kralja na polje hl 3.Khl!. Sedaj sledi vdor črne trdnjave v beli tabor: 3...Tfl+, ki ga beli brani z damo 4.Dgl. Na odprto in oslABLJENO belo diagonalo pa sedaj vstopa Jelenov lovec 4...Lc6+, ki po izsiljenem 5.Tg2 zada povezanim belim figuram smrtni udarec 5...Lg2: mat!